निविकला: ष्वमाभजा सकोक ला मयो ने कला ष्वमाभजा लक्ष्मेशेषु यो नेः॥ के षा हि
शाडजा लक्ष्या तविष्णु या न्ये रा एप योडार पूर्वाधिकान हाटपूट पानिलपा: केषे रा यायः ला
दक्षिण से हिलो यद प्रा प्रवेशाः॥ पवे हि लो यद पा प्रवेशाः का सो नस से हिलो यद पादि
नाहियो न्ये ना इक्षिण येन लो यद पा प्रवेशाः पवम त्रेपि पवे यो जने वर्ष प्रवेशा कालोन
स्य योनस्यः मेनिमस्य यो [illegible] षा शुद्द नि॥ अथ पसा
वनद पा यो वर्ष प्रवेशा [illegible] पा वा रा दो मध्यम सदपा
दिनादि दिना यो न्या ना [illegible] तादिना दियो न्या नित॥
क्षिन्ना सेना वनि बा राटो [illegible] गुम वर्षप्रवर्ष प्रवेश
वा रारिक मा या निलसार [illegible] डा डदा रु दण्ये पानिःस
वो यो दया न्नु नोयाः श्व [illegible] ॥धद॥धध लमाडु र्के॥०॥२
ननेनाङ्गुधः १२॥२६॥८ न [illegible] धध लन खोइ: २२॥१॥धः
नलः कमा २४॥११॥धद॥ [illegible] ॥स्थानि पा सोषा: ॥९॥धद
पनेर विहीनाश निमयो ॥७॥ ६ येतधिला मा ना रविपाभ्या पल: ॥०॥ ५॥ ११२ पवेस वो षाः स्व

त्रिमात्रिमध्यमाधिनाः सर्वेषां नानायोगवन्नुधा ।४।४८। १। ओमः २।१८।१६। लग्नन ।२।७।
१८। ते इ ५।४।५।४८। गुरुः २।१४८।७ ५ पलेषां योगाः ३५ ।१५।१८।१। ग्रस्येनव वर्षेति ३।१८।५
का जातोग्राका ७२।१२। ग्र। अनेन योनेपान्योपायाद् ।४८।५५। उदितजातानिजनिदष्टारि
मानि २६।५५।२४। उपयायायोयायेयोम ३९। १५।१२। सावनीय वर्षेमिति ।१५।१४।१९।
१८। अका जातो गुलिका २२।२८। ४५। अनेनशनेपान्यापाः ।९।४६।५।४।।उदितजातानि
निपानिदष्टादिनानि ।८।४३।५३। एवं जाता सर्वेषां घटीनो थाः पान्यथाः सौरवनदृष्ट
दिनाधा लिप्ते चालदेयानयनमाह । दष्टा मानेस्सामानेष्वकस्याकेन व लोना ।
केनदेयसाधनीयः आकपान्यायावसेनल ।५। सार्धः श्रादावेनदेयापाकपनेस्लक
मनोपरास्सेषांयो ३ कृसादृक्सादष्टमध्येनदेयाक्रि यनेनसादष्टमानेदिनदादिपत्ना
नाकेदेयस्यानेप्रकसानविधिमाकोनदेयासंधा ।७दादृशाभ्य ।१७।५४। पान्यसा
योजनाः९।१५।१९। आत्र जातानाभिगिका ५६ ८८ अनेनपानिपान्या दष्टाउदिता
ना जाता निदष्टामध्येसमेदेनदेयाः ९।१९।८८। एवं जाता निदष्टामध्येसदेवग्रहा
णाकेनदेयासिद्धाके ग्रुपमासग्रवेषांदिनप्रवेशानयनमाह । एकेकरागीकृता

वेनस्येशायेयदारविः नदामासप्रवेशो बुधप्रवेशः। सेकायोयाटपाम्यपणास्समः ए जन्म
कालीनः स्पष्टकाद्विमाद्विमादिराशिर्दिभेदतिः स्पष्टकाहाटपाधासाध्यवज्ञाप्रज्ञेयथा।
सद्विर्मापणादिरानमोभ्योकोमवद्रीपलात्मके कालोभवति। ततिप्रथममासप्रवेशोयेषः
नइष्टं भवधवेपात्तवर्षप्रवेशात्मकमेव पूर्वजातः। तत्र जन्मार्कस्पष्टकोशिजन्मस्पष्टये
पक्षराशोपोनितेनतस्पष्टये यस्मिन्दिने प्राप्तिस्तत्समये तत्र द्वितीयमासप्रवेशोभवति ए
वमग्रेपि वोध्यं दिनप्रवेशाक्षेत्रि प्रतेनदैकोपास्योनवाभ्यः। कलादिकलासमत्वं यस्मिन्
समयेतदाशुप्रवेशो भवति। अथपंचांगान्मासप्रवेशपाद्यदिकानयनं। मास्यके सूनदास
पंचपंचाशत्कला मर्शानराश्यकसिद्धास्यार्कं गत्याभेदिनाद्येनशुनोनितमर्कं तत्स्पष्टिसंचार
स्वं मासार्के पिहीनके नद्दाराधमोमप्रवेशोद्यसंपण्पेवप्रवेशः। एकेकरापिमोगेनता
तोमासप्रवेशाकः। अस्मामत्रपंचांगस्थितयद्यवध्यके स्पष्टघिस्थापके मासप्रवेशाकेय
देनदेकार्योत्तस्यकला कार्याअवधिस्थार्कगत्याभाव्याः फलंदिनाद्येज्ञाविशेवारसदीपला
त्मके ग्राह्यं तत्कलेवधिस्थवारादौ युतोवा ऊनेनहीनेकार्यं तत्स्थिवाराद्यवारवदीपला
त्मककालेमासप्रवेशोभवति। एवमेवानयाराश्याशु प्रवेशादिनप्रवेशो नेयः। अवधिस्था। ६

नी. कं. ६४

वारादौ इत्यत्र प्रवेशिस्याघटिकानन्तरमाकृतः। यद्वामस्थे पंचांगे नक्षत्रमस्थवराटेषोनरसं
स्कारस्याकृतत्वात्। इति कारणात्। प्रवेशिस्याचारात्रौ इत्यत्र संस्कारवद्धिर्मोचारसदीयस्मा
त्तत्कालयोग्येयः। स यथा यस्मात्देशात्। अब्दुपः साध्यः परे ह्येतावान् विशेषः यदि प्रयादाव
दूरे उदयात्ते रश्मुनफलं च वसंस्कारः। चेत्कृतेभवति तदा संस्कारवद्धिर्नोद्भूयः कार्यः यथार्
सावनोदस्यादौ प्रयादायुदयान्तरसंस्कारात्कृतान्तिरिति कारणात्संस्कारवद्धिर्नोदयेयस्य
मासप्रवेशः क्रियमाणस्य यद्धामजन्मनक्षत्रमस्थवदेशान्तरभुजफलसंस्कारः कार्यः। सा
ब्दुयः स्तुस्मोभवति परं तत्पत्नसंस्कारतः पूयमपीजन्मकालीनस्तु योयावद्भिः संस्कारैः सं
स्कृतो भवति तावद्भिः संस्कारैः नदनैतरेमासप्रवेशार्कप्रवेशिस्यार्कयोरन्तरात्। यत्र सर्वो
नीतवाराद्दिकेनतत्। अब्दुयेउक्तरीत्यानुनैकायेनामासप्रवेशोत्स्वत्यघटिकाभवंति। य
टिकालीनः सूर्योनामविनादास्माधिनोभवति। अथ मासजन्मकालीनतथा प्रवेशिस्याकार्यः
माधनेसंस्करेस्यास्चेत्कृतेभवति तदा स्वल्पघटिकाभवंति अथ भेदस्थलेच घटिकाभवंति। अ
बेदाहारणं। अत्र स्लाघ्यजन्मकालीनसाधितार्कः ९।२।३२।२६ एकसौरप्रारंभनाः। द्वितीय
मासप्रवेशेर्कः २।१।२२।१८ अत्राघकं फाल्गुनस्यनवमी ९ त्यागामविनोदस्याःपंचा

गेस्थितश्चपचकः।४।१०।१३८ अनयोरंतरं००।३।।१२ अस्यकला ।५। अवधिस्याकांत
लिकस्ताभिः ६०।३१ मकारसर्षांते भाज्यभाजकाभ्यां ।५।१९२। भाजक २।६।३१। भाज
केनहृते भाज्ये फलं दिनगणसहितं पलात्मकं २।१८।११ अथरामविनोदस्पष्टोचाग्रस्थित
ग्रहे स्पष्टग्रहमानयनम् ।भू। पंचचंद्राः ।१५। कुगामाः ।३१। कुरामाः ।३१। शिवेषुः ५४ गता।
हेमशिनासमेताः लेखाच्छिद्रस्य गणनाचनेस्यां००।४४।१२। लघ्वीभोग्यं रकेमंडलोदय
स्यात् अस्यार्थः अस्मिन्वर्षे रामविनोदः कृतोस्ति अस्मिन्वर्षे शाकाः १४।१२ समयमिह
शाकमध्ये १४।१४ योगोऽयमिनाग्नेयो वेगनाज्ञाः अयमंकः ।२१४।३१।२१।२४ मानानीहर्गणना।
जातवर्ष।४१।४।१४।१२ यत्र मध्येऽयं ००।२४।१२ योजितं ।४८।१४।२०।४८।१३ कृत्वोक्ते
समनक्षः मानोऽद्धाः ६।१४।१२। पचरंतू पनमध्ये उदयांतरं जनफलचरसंस्कारः कृतो।
स्तिद्दिनवारगणात् धनमध्यसंस्कारैः रविनः कियतेमत्र देउदयांतरं साधनेग्रंथादौ।
शाकः।४।१२ अस्मिन्शाके मेषसंक्रांतिसमयेसूर्यः००००अयनांशाः।२।३।।४४ ग्रह
नस्यान्तस्साधिनमउदयांतरं पलात्मकमेण ३१ गृह्यते पाठ्यवैपरीत्ये विपरीतमिन्द्रकन।
ज्ञातेधने २३।२६ मध्ये पेडनेज्ञातउदयांतर २२ दिनोद्भयाः।६।।४।८ अथ भुजफलमाह सू

गी.
वृ.
६६

योतस्फलेभवे ४४ शुभस्कलानस्थानं धौन्यः ॥ ४ ॥ शुभस्यास्यादृष्टिकाभ्योऽशुभफले ४९
विपरीतमिश्रफलानाज्ञानमितिशुभाम ॥ ४७ ॥ उदयोनवसंस्कारात्कृष्टिर ॥ अथशुभेज्ञानेऽ
दयोनरशुभफलेसंस्कारोकृत्वा ॥ ४८ ॥ शुभत्वरसंस्कारमाहाध्यायलप्रभा ॥ अथान्तर
केउक्तानिपात ४८ ॥ एवंचरेअशेषशुभं चए विपरीतमिश्रफलानांभवे ॥ अथ उदयस्य
योनरशुभफलचरसे कृतो कृष्णा ४ ॥ ५० ॥ श्वनपारीनांसंस्काररहितो ज्ञेयोज्ञानः उदा
हरणप्रदर्शनार्थं [illegible] ॥ एवंअस्यसामोपायः येकृतोऽस्ति श्रेयान् ॥ उदयोनरशु
भफलचरमानीने ॥ [illegible] संस्कारेकृतेसनिश्चयोविपानिपलानि [illegible]
निज्ञातानिपलानि [illegible] संस्कारकेनाज्ञ [illegible] नदानसिद्ध
रूपसेश्वयोविपानिपलानिरहितानिकायांशुभीस्वस्थेऽस्य संस्काररहितोभव
तियथाह ॥ [illegible] ॥ ५१ ॥ [illegible] संस्काररहितः कृतोज्ञानः पूर्वेनीससं
स्काररहितान्यनसेशुभ ॥ ५२ ॥ [illegible] सर्वसंस्कार
रहितान्यानयनमाह [illegible] ॥ ५३ ॥ [illegible] ॥ ५४ ॥ [illegible]
दमा [illegible] भक्त अथ [illegible] ॥ १५ ॥ [illegible]

नाथंगतवर्षेषु द्रेक्षे समेषु रुह्नेयेषु सत्वोस्तु यस्मात् १ अस्मिन्वर्षे रामविनोदसारलसिंग
थेंशकः १५।१२।८ अपमिष्टशाकमध्ये १५५। शोधिता ज्ञाना नि ज्ञानवर्षाणि ८६ पञ्चभिः
यमेको ८।१५ गुणिता ज्ञाना ७८।१९९।८ ज्ञानवर्षे ३६ ज्ञानद्धाभिः ४४ गुणिताः ५४ ३२ अ
नेनः ४४ भक्तफलं त्रुटिका ये २२।४५ ३ ट्ठे ध्रुवांकमध्ये ७८।१९९ ध्रुवं ७८।१९९।११।७५ अस्मि
न्३ट्ठेके अयमेको ८।१५ योजिताः ७८।१९९।११।४५ अहर्गणैः ७००४ भक्ताः फलदिनचर्या
पलात्मकाः ८।२३।५८। अस्मत्तस्यौके ज्ञानवर्षाणि ७८।१३।५८।१३।५८ समभिला
षानि योगो योगो योगे ८ अभिज्ञाता ज्ञाना ध्रुवाः ८।१३।५८ जन्मकालीनसूर्यमध्ये चरदेशांन
रसंस्कारहृतौ सिद्धिका यामात् अभिज्ञध्रुवे स्वदेशीचचरदेशान्तरसंस्कारः क्रियते अ
यथिष्याकांश्वरे पलात्मकं धने ७८ अहर्गणजाते चरिकायाः ८।१८ विपरीतमिस्तुक्ता
ख्याज्ञाते अणं ८।१८ इदमक्षे ८।२३।५८ रहिते ज्ञाते चरसंस्कृतो ध्रुवः ८।२३।४ देशां
तरयोज्ञाना निधना नि ८ अनर्थायोनिपज्ञानिपलानि २२ विपरीतमिस्तुक्ता ज्ञान
ज्ञाना नि अणानि २२ पलानि च वसंस्कृतो ध्रुवे रहितानि ज्ञाते चरदेशान्तरसंस्कृतः स
ष्टोध्रुवः ८।१२।८ अवधिष्यार्कमासप्रवेशार्के योरंतरात्पूर्वसाधितयोयदिकमिदम्

नी.
कं.
८

२६।११ अथ पिण्डार्को ऽतः मासार्कः स्पष्टार्कतुल्यस्पष्टार्के ९।११।१८ बहितेजातो मासप्रवेशप
कालः ३।४४।४५ एवं जातः काशमणास्तस्मिन्नसमे हितीयमासप्रवेशमासलघटिकाः ४४।४५
अतः प्रहलाववान् जातकालीनसूर्यः साधितो स्थितो मासविनोदसापंचांगस्थितसत्रवाः
पिण्डार्कोऽयं तो स्थिरपका प्रधानं उभयोः साधनेषु किं यत्ने तदासप्तघटिका भवेति
शतनपत्रविचार्यं ग्रंथभेदेऽपि पंचांगे परिसूक्ष्मो पायमानं मासप्रवेशान्तरनिर्ममिप
तेसवैः तदग्रहं अपास्तत्वघटिकानयनमाह। अस्मात्प्रधानजन्मकालीनसूर्ययो
वहिः संस्कारैः संस्कृतो भवति तावहिःसंस्कारैः मस्मात् प्रधानस्य मासप्रवेशादिवसे
सूर्यः साध्यः मासप्रवेशादिवसस्तानेयंवीगादविकुजन्मानेन स्थानेप्राकाले जन्मकाली
नसूर्यपकराशौ यो नितिजातो मासप्रवेशकालः मासप्रवेशादिवसे सूर्योयः साधितो
भवति तस्य गतिकालाभिः भाज्याफलं दिनघटीपलात्मकं ग्राह्यम् तमासप्रवेशास्पष्ट
घटिकामवंति उदाहरणं ग्रहलाघवानजन्मकालीनचरहेप्योनरसंस्कृतः स्पष्टार्कं : ९
।११।१९ फाल्गुणशुक्लसप्तम्यां भौमे ग्रहलाघवपादहर्गणः चक्रं ५ ग्रहर्गणः ३१८।४४
सूर्योदये मध्यमोऽर्कः १०।५।।४८ देशांतरविकलाभिः १२ युतः १०।८।१७ मंदकेंद्रं ४

१२।५१।४४ मेदफलाधनो॥ २५।४।४९ संस्कृताऽर्कः १०। ६ ४४ ६ चरधनम् १२।४ संस्कृतः।
जातो मासप्रवेशदिवसे स्पष्टोऽर्कः १०।८।४।५।२० स्पष्टगतिः ६ ४४ उभयोरन्तरं ०।०।४४
२६ अस्य कला ४४ वाग्निकलाभिः ६०।१६ भक्ताः सवर्णितेभाज्यः ७।६।२९ भाज्यको २६
२६ भाजकालब्धं दिनघटीपलात्मकं १।१४।४।१० पूर्वफाल्गुन्याः ६ भौमे सूर्यो
दयादनघटीषु ४४ पलेषु १० जातो द्वितीयमासप्रवेशः अनयारीत्या चेत्सा धनेतत्स
मासप्रवेशः अनयारीत्या चेत्सा धनेतद्वा मासप्रवेशः स्पष्टद्वादशिका भवंति अस्मिन्
समये सूर्यः ०।०।४।४१ अयं स्पष्टं तत्स्यो जातः एवमेवोऽपि वो ग्रमा अनयारीत्या दिनध्रुवे
ण मासप्रवेशाः साध्याः पंचवर्षीयसादिविचार्यम् अथ प्रथमादपि तमद्वर्गा
नमाह अशीदशीमण्णपदिनपंडिताज्ञा ख्याता जेरापरवीः क्रुं। विस्तृ ह्रस्वः साद्वि
त्वरीतिनिर्णयगणितागसे तच्छ्रिता मति विपुलरागी जलावने सः अस्मार्यः चिंतामणि
सुतः आसीत्सु भूमकथंभूतः आसीमेगुणमंडितः पंडितम्यः आसीमानिमंदाराः श्रेनेता
ये गुणाः साधुत्वादयः नैर्मंडितः भूषिता गतावृत्तिया वन् पंडितात्पात्मस्त्वतः नेषाम्।
शः श्रेष्ठाः प्रतिपंडितस्त्यर्थः पंडितमेवविहरेणतिसुराः नः अनेकथंभूतः भुजंगपतः।

नी
क.
९८

वीभुजेराः शेषनागः तस्मात्पौलोमः महाभागभृगोः आख्यानं सदा महाभाग्याध्याय
पनमर इत्यर्थः पुनः कथंभूतः अतिवित्त वेदविद्यामाप्तः सुकृतः समीचीनाचरणः
यथाकालविहितश्रौतस्मार्तकर्मानुष्ठानशीलः सादित्यरीतिनिपुणः शुल्बेकारस्तानवि
षयेनिपंडित इत्यर्थः गणितानामगतः ज्योतिःशास्त्रसः विपुलरचनागुणेस्त्वनेनायोधी
कृसङ्कतः गामेकुलावनेसः विपुलमहयशगोत्रसे रागीर्सेः वशान्तस्मावतेन सम्भ्रमणाद
यः गार्गेतात्योम्य इत्यर्थः अथपितृवर्णनमाह तस्मान्मगोनेन गुणेस्त्वनेनायोधा
कृसङ्कर्मा किलकामधेनुं यन्नृहर्येजानकपद्मनिचलिन्नपयेनुहमनेनिरस्य अस्माच्छे
नस्मात्मजः चिन्तामणिदेवज्ञसप्रवा: अनेनः अनेनाख्योदेवज्ञः सः प्रसिद्धः बुद्धिरूपिय
योभूनेत गुणः भुसेरोमय गुणाश्रये भूतः सः कः किलयस्य दिव्या कामधेनुर्वा मर्यो।
नुसेज्ञनिस्याद्दियेवोगसाधनेज्योतिषमात्सप्रसिद्धेगोत्पत्तमात् सत्तुश्रीः तत्पश्यग
णितस्या व्याख्याग्रंथोऽत् उदाहृतकामधेनुसारणपरीयेनटीकाहृतेनेत्यर्थः पुनः यः से
नस्यैसेना गुणग्रादिदिशोदेवज्ञानाम् संतोषार्थे जानकपद्धति उत्पन्नवान् कसज्जन्म।
कालमधिकृत्य शुभाशुभनिरूपकशास्त्रेन दुपजीव्य गणितं प्रतिपादिकोऽहमिति

धिपाः कर्मसद्माधिपश्च धने वनारो वतानितः शुभैः शुभग्रहैः स्वामिनावक्रनभयोगि
लालदा हेमवाजिगजभूमिस्ताभदाः स्युः धने कर्मभावसद्माधिपाः पापग्रहैः दृष्टयुतेनादा
अशुभप्रदाः अथ धनपतिः कर्मभावसद्माधिपानामशुभफलेवाह दायावक्ताकर्मेषे
कस्यरासप्रकारः सामीनितानेविशेषान राज्यषेयाः कर्मनाशास्तराजकर्मयोगो चनस
रिकावरेच ॥४४॥ अथार्थे कर्मभावसद्माधिपाः स्याः सुलेभानावक्राः वक्रगानिलन
सक मेषकस्यराः कर्मणः पारस्य शुभकार्येषु वे कस्य मनिष्पत्तिलादृग्ताः सिद्धाः स्यु
स्तेन कर्मभावसद्माधिपाः सोहिणानेश्चरणप्रकारस्त्यासदाविषेषदाचस्पमेवक
मेषेकस्यरासः राजकर्मेखारानसद्मेषुर कर्मभावेषु रोगसेनपापग्रहेणलसरिको
ज्ञानस्य सरिष्कयोगवेजदारान्यषेयारा जनानाशासमारअशुभकार्यमानाशः सानास्या
केषां विन्म हमानोसहिपापो नामध्येमाह उपदेशागुरुसोनेनिद्याशास्त्रफलेस्युनो
मोहाजाग्रसलेस्येमेन देहेमनसुति ॥४५॥ अथार्थे प्रथमतः गुरुसद्मेशगुरुपाहेनह
दृष्टानिषिक्षपदेषाकपावक्तालितअप्रसल्लेनितपनाद गुरुशालेनापरिदृष्टुपापकम
आते नवसद्मसानेसावनाहमायनेषयोजनमलिपिनः सद्मसंशयेवानामिदेनेपरिपाया

नी.
क.
११

उपरिष्टेवसमाप्तानिविग्रहसदृशपाठेनतानयासमपाठेनअनिसतिउत्तेनापपाठेनमे
दाश्वतान्यपाठेनेतियावनवनयाज्ञःशेषदेदपाठोप्रसिद्धः तत्रतत्स्थेनिर्णयमाह च
लपाठेनयोग्यदेहपाठोनसामर्थ्यसदृशमाकंः देहपाठेनयोगवरोगोमितियावत्‌ तत्रचु
निःकोतिविनियावत्‌ तथापरमात्‌ यथाश्रितनानाख्यानंचपुनरुक्तिःप्रथगुरूपाख्यान
भावप्रत्ययोऽसौसंयोगरवोपाठ्यानिचानिः अन्यार्थे एकत्वात्‌ अस्य सहस्रकथन
मनुष्यितमितिमानानयोभेदमाह गुरुत्वामंडलेसत्वेरोगवपाठेनमानवाचितानिग्रहा
नग्रहविभूषणादकादिदिगभाक्‌ ४४ग्रहमलोकप्रसिद्धपाठः तथानुसृताप्पाठेनमेहले
सत्वेदेशसामिवर्गोरवपाठेनमानसानिताग्रतिवाधिकोग्रहाचनेपाठःचेद्दसिया।
भूपश्रुप्रसिद्धाश्लिरनितदर्थोनिर्णयमाह निग्रहस्मादिविधेयनग्रहविशेषकप्रसिद्धाप्राप्त
पाठेनपरत्रीमद्रपवोव्यानेनतदहृणमाह निग्रहेतिनिग्रहोनामअनिष्टकारणसुत्रु।
ग्रहोनामअनापसेएकारणानयोर्विधानसमर्थाः पुनःकीदृशाः कडादिदिगभाक्‌ कडे
प्रसिद्धं आदिपाठेनवामरश्मिनादियन्निरोविद्रुमजाकभननीति गुरुमाहात्म्यसामर्थ्यं
सोऽर्थंणामर्थमाह माहात्म्यमेतत्‌भापंधूलिकुसादिपानिनासामर्थ्यं देहमायाक्रियो।

र्यै पन्नो विनिग्रहे ॥ ४७ ॥ अस्यार्थः सहितोभावामाद्यान्नेमहत्नेवमेजगोभीपेमेत्रः एकोने
कस्मिविचारत्वस्यगोभीर्येश्रुप्रकाशानानच प्रकाशः कथंभवस्यनस्याह इतीनिपुनिःपेर्ये
शुद्धिः पोगमत्तप्रताभ्यांग्राभ्यांपीतेपुत्र विन्यथे। अस्यभावः पासितापन्नदृपेमासत्या
मिन्यर्थः यामर्थपाकेनदेहनामाकिः पीतपेपाकेनपाशुनिग्रहोयत्नःप्रयत्नः आपेक्षा।
ज्ञामनिधर्म्याश्रुकावेदपराश्रयः पानीयपतनहृत्सिजेत्वेकमोचसतने ॥ ४९ ॥ अस्यार्थः
आशापाकेनेकार्याकाश्रुत्सपाकेनधर्म्यामनिः वेदपाकेनपराश्रयः पराधीननापानीय
पतनपाकेननहृत्सिश्रुथवाकस्मातसेसत्तनन्याधिवाधीतापमंत्रोत्सपिशावंधनःस्न
नाःसन्यास्तोकंवगिकश्रुतिरणधनप्रसवेसत्नः ॥ ५० ॥ अस्यार्थः तापसेनापःनकहना
धिःमाधेनामव्याधिप्राभीरपिशाकारःवंधुपाकेनसपिशःस्नानाःवगिकपाकेनसन्यासी
वोहनिः सन्याससहस्यानीवनअपावपाकेनआपानेदासमपरस्वमोलमन्यास्यएस्तन
मतःनिरूपाणिपथ्यायोगेजलनानिस्वरूपतः अस्यार्थः परकर्मपाकेनमराससमस्या
नसहस्यानिस्वनामतः सहानिजलनानिस्वरूपतः यथायोगेनिरूपाणि ॥ ५१ ॥ अभयो
गोत्तणामेषांथपन्नवीर्योनुसारतःदारिद्र्यमथारिकतिशन्नोविपर्ययः ॥ ५२ ॥ अस्यार्थः

नी. कं. १३

यस्मादर्केशुभग्रहयुते दृष्टे वानष्टो सौख्योपन्यवीर्यो न्नसहमलः सहमस्वामिनो यदृष्टो बले।
तादृशो तस्य सहमत नितिनेत्येन यथा यदा सहमस्वामी बलिष्ठः तदा सहमसौख्यस्य मध्यम
बलस सहमध्यमसौख्य यदा दीनबलस्सदा स्वल्पो भावा दानि ग्रहदृग्भिः सौख्यादिक लिश्रफो
विपर्ययः पतस्माने विपरीते तेषु यथा यदा शुभफसमागते तेन दाशुभफले येषु यदा शु
भफलसमागते तेन दा शुभफलेतेषु नत्र पत्राभावेशुभाशुभसहमविचारं कोनोपायेन।
स्यादित्यत आह प्रश्नकालेपि सहमेविचार्यं प्रश्नरीत्या सर्वेषां मपयोगेन विज्ञेय
कं निपतत्वा १२ प्रश्नार्थः प्रश्नकालेपि सहमं मिनिजान्यीभया योगे कवच नं सहमानी
न्यर्थः तानिश्चयादीति सहमानि प्रश्नकर्त्तरि कपविचार्याणि अत्र सर्वेषां सहमानां
प्रयोगाः यत्नः जातास्त्रिंशेष्टांकेति १२ अथव्यस्थानयनमाह अत्रादौ सहमासः समयना
माह सम्हास्व ग्रास्वचानिधाय ग्रागौचित्ता मपस्यचं लहवं निवेश नस्मादधिकाथा।
क्रमादर्थंस्थानदृष्टाकमो ५१ प्रश्नार्थः तत्र च यदि प्रश्ने वा समन्वेलसे ते षां सम्यगानलग्ना
ग्रहस्य विधायग्रामिकास्थ पादयः सर्वेत जास्याससेते षां यथोक्तेनाम्ना ग्रहः सर्वैनिवेश्य
स्थापनस्मादधिकाधिकोत्क्रमाज्ञिवमवनत यथा यद्यायमोग्रहस्थानादधिकानथामा

थासउदः संशोनिवेश्याथ्याः क्रमाद्येभ्रुक्तेदशा क्रमशान् अथयोस्तोयासाधनमाह
इनेति यास्याधिकनः कर्येणाद्याधं विशुद्धाशा कपाघक्रेषकै भवो धिकाप्तमिनेभ्यन।
लाभ्दैनेन बर्हुस्याप्तमितिलभाख्या २ इनेस्तस्यभंया धायउद्दमक्षिकलाधिकापाने उद्दा
न क्रमेणाविपलाद्याः नथयाद्यथमायथा प्रथमायथागतागएवस्याथ्याः तथाप्रथमा।
द्वितीयाद्धिद्वितीयावृत्तीयादिक्रमेणशेयाधानदनेनरे शुद्धांशाकक्षेषकै कंपरसर
याधनेभृत्ये इर्वचित्त्रुयास्यामेकोक्राग्नेलब्धेउद्दभ्यादयाधिकांशास्तिमयउद्द।
स्तन्त्स्यमवश्यादितिरांथाकश्नोनिर्निश्चितार्थः इदेलद्दगाहयोकलाविकलासूक।
सोम्यसनिकाभिचरतिनद्धायान्योशयोगाः मवेउद्दमध्येयाधिकोपोतिमउद्दलस्यनभ
वतिरनिकारागात् यान्येपायोगेनभास्याइतिबक्रव्यम् यजोदाहरणम्कहोनेयाःपा
त्योयाः पान्योशयोगाः ११।५।१९ अयंतनस्था १९।३।११ नमामःपश्चात्दलेनयायोयायो
गेनवर्द्धमितिसौरी ३।४. सप्तनीया १२४।०।५।१८ भागायसज्ञामभवोकस्मात् १ अथ
दयाद्विसानयनमाह पूर्वोशकास्माग्णयेदनेनसख्याभवोकेनभवेदयणपाःपवे
कृनेहति मानेदिनायेरवलनद्दुहस्यकसाग्याचणतिरादेनयास्तानरं शुनेनलब्धेनभ

नी.
क.
१९

वीकेन सर्वेपि शुभाशुभाः गुणनीयाः प्रवेशनेसमिनदृष्टादिनाधिकेदयामामानेभवेत
प्रवेशादिनाद्यानीयमास्तानफलानि शुभाशुभानिनिर्णयेन ज्योतिर्विदां निर्णयमाह
दीनादिसाम्ये बलिनोरवणाद्यवलसाम्येस्फुटानेस्यवोसामेविचारयेत्तिगोनांविनाश।
सादिकालप्रवर्तनेविविच्या ४ द्वयोर्यसाम्यसमेतिस्फुटविलग्नात्पंचवर्गाबलाधिकस्य
ग्रहस्यमादयस्यान ज्ञेयशुभसाम्येरव्यपिपाकःसाधीयान्मुक्तिपराःसर्वमस्तस्तु
श्रेष्ठापत्रमसमुह्यसर्वेमवदीनाथानेवभवतिनदनेतरेप्रोधेनकालेषुशुभाभवति
इतिनियामकत्वात् द्वयोःशुभाशुभसाम्येयस्यवसमधिकेसप्सरयाघातर्हातदनेतरेहितो
यसाद्दृष्टेकथंस्थान बालस्यबाम्येस्यगतेःस्थानगतेःप्रवेदमासेयाविसग्रसाग्रहस्यन
वोपास्याम्बेकसाप्रथमेदृपोल्वज्ञाद सास्यदेविकोनग्रहेणाविसग्रसामपोदेपःसाम्ये
बलाधिकाविन्यासेप्रपतेसेउपानिस्वोपिनीबोधेमर्थःसोरदृष्टापोवर्षप्रवेशोस्मा।
योपवप्रथमसोरदपाप्रवेशाः नदपोवर्षप्रवेशकासीनस्वोयोज्यम सेएमःप्रथम
दृष्टादिनानिषयमदपाप्रवेशकालीसूर्योयोज्यंतमयास्वोंशसाम्यानीदृवसायो
ज्याः कलास्थानेसदिकायोज्याःकालस्थानेसदिकायोज्यःविकलास्थानेपतानियोज्या

सप्तोह्न ९ पत्तनाशानिःविदेशःपरस्तातिः अनिलोवायुःवनचारीसंध्याकालेप्रव
सः स्फुटजानीश्वेतलासीतदःधानसमःवानपितकफात्मकाध्यिरःस्थिरस्वभावःक्रू
रःपापग्रहःप्रतीचीपश्चिमदिक्स्वामीत्तवरःकषायरसप्रियःअनिहुडःउग्नरहिमो
दउग्रकरभूमीदीर्घःदीर्घोक्तनिःस्तुषीलःसलुनीलवर्णःसोहंसोहस्पस्वामी अथराहु
स्वरूपेणाभिवत अथकिंचिद्विशेषमाह राहुस्वरूपमानिवत्विषादजातिभुजंगोसिपने
हनेषाः केतनामिविल्हदनीऋत्वं खगःस्वरूपफलमहनीयं ८ निषादस्त्रोउतसीव
योषःभुजंगःसर्पस्वरूपः अस्थिपस्मास्थिस्वामी नैर्ऋतिदिक्स्वामीमहतपानिराहु।
वत परत्वेनावहिर्षाषः केतःपिंगोशिवाबान अनीकस्वरूपानानाविधरूपा इत्या।
मग्रनाग्रकारेणास्वरूपफलनीयं अथदृष्टिमाह ग्रहाणांचतस्रोदृष्टिपकाग्रग्र
स्रोदृष्टिनीयातग्रमस्रोदृष्टानतीयाग्रभवेग्राचतसृप्रत्यतवेश तत्रादौस्नेहदृष्टिमाह
दृष्टिस्यात्रवपंचमीस्वत्तवतीप्रत्यत्तनःस्नेहदापादीनाखिलकार्यसाधनकरीमता।
पकारस्याद्यावे ९ ग्रमस्नेहवर्तीतनीयभवनेकार्यस्पसंसिद्धिदा ओपोनाकयितात
नोग्रभवनेषड्भागदृष्टिर्भवेत १० क्रूरस्याग्रहकीनस्थानाग्रवपंचमेनस्थाच।

नी.
कं.
२१

पंचमस्थानस्थो वा गृहपतिमित्रदृष्टिर्वक्षीनोप्यत्तनः लेखदायीतिदा पादोनाद
ष्टिचतुर्थो शल्यनापंचवत्वाद्विपादकलाकला ४५ अथ ल्लानोशमस्तानेकादशोगा।
साधनकरीतिमसोपकारखापरस्परीतिकारिणीरम्भेकाहष्टिः अथ स्वाधातनस्थाना
नान गृहस्तनीपस्थानानगृहस्तनोपस्थानस्थापकारपुस्थानस्थोग्रहपश्यतीतिसा
हष्टिर्गमस्तेदस्करीकायोस्पर्शितिदाभवतिसाहष्टिस्तनोपभवनेतोयोगाचत्वारि
पाकसातिका ४ कथितामेवप्रकारप्रस्थानेयद्भागः पइंशाः द्वादशकलासिका १८ ह
ष्टिःसात अथ ग्रहाणांशत्रुहष्टिमाह दृष्टिःपादमितान पंचमेवमेशुमातिभावाम
ता ······ सप्तमभेनष्टैकभवनेप्रयत्नवेशलिसा दुष्टफलेविलयेस्तत्ताथमिदं
कार्यस्यविधेमरेसंग्रामादिकमदेदपाशासः द्वादशांतरे १० सप्तोनस्थानात्त्री
दृश्यतर्थेस्थानस्थंग्रहमेस्थानस्थग्रहयत् पश्यतिरष्टिर्गमातिभावाप्रकाशितत्रा
ता पादमितानवमोत्तमितापंचदशा १५ कलात्मिकाहष्टिःतथान्योन्यपरस्परंसप्त
मभेसमस्तगयोतष्टैकभवनेपकवगाणावपिग्रहोयस्यपश्यतिसाहष्टिः प्रयत्नवेशलि
सासंपूर्णेहष्टिकला ६० तिक्तास्याः इदंहष्टंहकतनीयचतर्थस्थानमह्रूपमेकंसमस

मकरेपि द्वितीयभेकारांशिगतेन्नीयमेवमिदेद्विचयेस्तनाहयेसकलकर्मेना।
पकेहकमपि द्विचयेका स्यामोष्मविपसरं किंविसंज्ञामादिसेशोभाष्ठ्ठ नन्द
भूनिकमिभेदप्रसकारकशोपभदतालि दयाः ह्योगहादशांशानेरशादशांशेनंरव
दशभागानधिकं नयायधोक्तफलदास्तः अथगोलानागानदृष्टिभावपनमाह अपाप्य
पश्यनिजरवाखेटादेकादशांशोपि भवतिमकाम्यः ह्योलेवरान्नियतांशवराः खेच
रद्भशावेदसंख्याः ९ नियमाःखेचरान्विपदभनकोशोशांशयानैष्यविशोषवानान
न्सकांतराभेरधिकेपसवांशे अवेलामृतदृष्टिसिमाः १२ योगद्वःपयपनिसरहसायेप
पानिसरहणः दत्यवसोकपपश्यदृष्टारेत्रहेनिजरवषखेटादपास्यसंशोध्यपदाह्यपरि
शेषेनिखुनिजमिश्रकाहशोत्पाल्पके अवाप्तिरालिमकाः दृष्टिकलाःस्युरासिन्यादिका।
स्युः नयथा दृष्टारहितेऽस्यप्रहस्याशिनस्थानेपकमिन पोसरलेशुन्यं दृष्टिदृष्टिशोष
त्रिवेदाद्भुतानिदात ५ त्रिदोषनिपयपःपंचदश्च १५ वलपोषसवेदाः ४५ पंचवमाति
मात षड्शोषपष्ठी ६० सप्तशोषाभ्रशून्यं ०० अष्टशोषपारवेदसंख्याः ४५ पंचदश।
दिशात नवशोषनिष्पापंचदशः १५ दशशोषखेचदः ९ एकादशादिशोषविषयनशून्ये

नी॰कं॰
२४

हारयाणेषणन्ये हारयाणेषणन्याणेषाणान्वयः ९ मोक्षमिति दुरावदितरस्य सप्तनाभि
नेयाकः आमः संस्थापनानेधयाणेनयपोर्विशालान्नेकार्यो 'नयथा' रामियोग्द्रेय।
एतद्रूयोनरदधान. अधिकवत्सरहितवीतेयः वर्षयार्थविचारणायनाभिस्थाने।
योकः आमः सथानसेसकः नसाग्निमोवेतयः सपथः सेसकासुः नयोरेनरेकार्योनेनो।
नरेणशर्याग्रागुत्याः मनः स्वरामेनिशादि भेजयहस्थेकलादिकंभुवेनाभिस्थानेमाग्ने
केसपेकार्योक्तदाविदधिकानके धेरालिपराग्निमाभुवायावकुभुवादपिकाभवेन. नरा
यनेपसोग्निमस्तदाकत्ते' यवेसलिस्कुटाहृष्टिलिनः कलासुः उदाहरणाद्दृणवेइः ४
३३।१२।४२ र्हेनावधि ९।२।३।१९ दृष्टावहितसेपयः २।११२।२०।१९ अस्पराभिस्थानेज्योः
कः अयाणामथः पंचरमण्यअवोकाग्रामा १५ आग्निमोकः फेवचलासियाल. ४५ ग्रेन
नयोरेनरेण। ३. शोकायण १५।२०।२५ गुणितानाजानतः ६९।१९।९ विषाइमात्स्यो ४४
इदमग्निमस्याकस्याधिकमानोवदाम १४ मधेयगुलेजानेमर्योपरिवेदस्यकलालि
कोटहिः ४० यवेसर्वतदाणाद्दृष्टिवर्तेलिखाने अयग्रहैचीवक्रमाह पर्यामित्र।
दयारूहदिपदयायाकः समस्तन्याया मियावाहनगोकयोसस्वचराः १९।१२।८

१।२।३।४ सर्पोदिनोमोक्षकाः चक्रेचामहतष्ठानेषुसवनीमध्यायधावेष्यनिष्येकाले विडतष्ठानेःपंजननीलेकेविडःस्मयाः ११ कोतदेःपंतद्दीम द्रहषानवपेषमत्नीयेकारकोस्ष्ठापषपति सतस्लेतद्दस्य निमद्रुमिवेलेयं पोतद्दरिपुरषाषाद्वरषाधनपंदषामेका। समभदत्पापषपनि मनस्तनिषाद्वेयाः सम्यधामिवषाद्वर स्याधावेपविषोधाहिमी य: शष्ठादमहादषा। स्यानेषुसमतानभवति कुजार्थेषुमतिकाको तथावेगनकः मिवेनलीयत्रेदमन्चवेयरषामेता येपापधनरिपुमलिपुष्ठवमोतद्दःषारितिहेपे पाष्ठुसचेकतदेभागपास्याभितपारशमेनाजिका। हितजन्मनेनेनाहककपिलमषाभिः कुजरिा। जशाममाद्रुविचाोगनमपंचारिद्याजनदहिवेषा।

रा	चं	मं	बु	गु	शु	श
	[illegible]					
२.२						
[illegible]						
[illegible]						
[illegible]						
१०						

ग्र	सू	चं	भौ	बु	गु	शु	श
वेड	✕	[illegible]	१५	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
भौम	[illegible]	✕	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
बुध	[illegible]	[illegible]	✕	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
गुरु	[illegible]	[illegible]	[illegible]	✕	[illegible]	[illegible]	[illegible]
शुक्र	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	✕	[illegible]	[illegible]
शनि	[illegible]	००	[illegible]	००	[illegible]	✕	[illegible]
[illegible]	[illegible] ००	००	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	✕

नी.
क.
२५

स्य अथवर्षेषपिस्मामेष यघोफ्गिगिनमानदेहिणयामिनयापिमाग्रास्याकनःदृष्टभा
वेनसम्मेकागाणिनागनदृष्टोसमनायाश्रभावास्यादितिदेवारितिकेचित्‌. वस्तुतस्तु
अग्रग्रहयोरेकपंवसम्भिकारवास्यानरयोस्तस्याभागाघवचयावर्गिमानमदृष्टेर्
भावः अथदृष्टावेद्दः ७।५-१५ दृष्टेपाकृधः ९।१।३१५. वाक्तुधः ८।२।२।१५. वाक्तुधः
२।२५५-एवंप्रभावनीतिग्रेथानेसमनात्‌ः अथसूर्योदिग्रहाणांहीनस्थानात्
नथीनिसूर्यस्यनिषेधेवदृष्टा ५। चंद्रस्यकीहादशाः १२ भौमस्याष्टौ ८ बुधस्यन्ग
गुरोःकनवः ९ शुक्रस्यष्टौसमसाः १ शनेःविवरानव ९ सूर्याहीनात्ग्रहाणामेते
दीप्ताघाकोस्नेयाः अथदृष्टकाष्ठादिचिषेउच्याने चक्रदनिवके स्वग्रादिहादशा
भिवके वामदृक्‌वलवनीनेयादक्षिणादक्षापदृष्टेपत्यर्थः वामस्थवामस्यानस्यत्र
दृद्दक्‌वामदृक्‌वामभागास्यग्रदृष्टरक्षिणभागस्यग्रहायदियादृष्टिःसावसीवली।
स्वग्रादिषष्ठांतदक्षिणविभागःसप्तमादिहादशांतवामविभागः स्वग्रस्थादिनभाग
स्तथाद्वादशाकादशादशमनवमाष्टमाःसम ७ अस्तप्रयोगदिनस्तुभागयथा
उदितोभागः अथमवदामनविभागःसाधान्तदितः अथोनुरितेनदृष्टपेदक्षिणविभागः

नवमत्रिंशद्दिनभागाः स्वयमेव वामविभागाः येन तु द्विता। स्वस्वहीनोपचयोपचयार्थे ये।
चमपचणः समगतेस्त्रीशदिनक्षभागा इत्यस्मदिनमस्यभागाः इत्यत्र दिनानस्यभागाः
पश्चाद्दशिणविभागाः इतिभदेत्यस्य: यत्नेनामर्शयानेन सबलो न्यत्र किंचिदेव मन्दः।
दशणमाह मध्यारिति मध्यादयमस्थानाद्वयमनिचनचयेस्थानेयादृशैः सबलबली
पनद्केभवति इयमस्थानस्थितस्यग्रहस्य दशमस्थानस्थितो ग्रहो परिदृष्टः सा बलवद्।
मोत्यर्थः यतश्चस्थानस्थितग्रहस्य दशमस्थानस्थितस्यग्रहोपरि पादृष्टिः सा निर्बले
त्यर्थः पतञ्चिनेसप्तमादिद्वादशान्तस्थानस्थिताना ग्रहाणां स्वतुलादिषष्ठोनस्थान।
स्थितग्रहेदृष्याद्दृष्टिः सा बलवती निष्फलार्थः अथैकस्थान द्रष्टामन्तोनरमाह प।
कलेक्लमीनिपकराशिस्थितयोर्द्वयोरयोः परस्परं यादृक्दृष्टिः सा श्रुत्वन्नजीवन्मत।
भण्वेकश्च भफलदा श्रीत्वेयाद्दश्येकेस्वस्थयोर्परितः ज्ञातिकग्गोऽरावेतानारो बिडः स
य एवोन्तान्तरीमागामोऽयोजनमाह पुरःप्रोक्तदीमांवोर्बिंशिरोद्गमक्षेत्रहःस्था
दनिकमेनघो मध्यमेद्कफलेविडः ७ अस्यार्थः अष्टमनवमादिस्थानद्रष्टोमसांगृहः
दस्तःस्वदीमांवोः करमात्वेनोऽयमाद्यावस्थितेतद्देष्टिविपदम्मक्तहेनवमादिस्थानद्रष्टे।

नी.
त.
१४

सन्यापरकहस्तिपकसेरहान नेकोवीमोफानामसिंहमरहिफलमध्यमेमाधारसंार
यारिविविड्ःशस्योइयायोगास्मात्वाथेन सवेकवासाहोमेथोइपाथावानोनो।
मानिशावाह्येवाह्ःमाशिक्वोलोपररेडुयावल्यथेन्यपासेपवईशागफाःमकेन।
पापाधमपामलाम्बकेकुसनोतोनिकमलमक १ लसमरहमपाडफालिकृर
मेचडन्यान्यदिवीरनाम नेवीरक्रम्योडरफास्तुपोगाःस्पोडवैयाकयपामिलव १४
अमयोपारथीःमाक्पयमयोगाः रक्वाला २ अपरहेडवाः ३ नवाहस्यथालाया।
परेईमतापक ४ नलःनर्कमान ५ यसपा ६ मगाशे ७ केसुना ८ गेरिकमुसे ९
रिसासरे १० रदे ११ अयोडफाक्रम्येच कुम्योमदिवीरा १२ नेवोरे १४ उन्यःस इव
फा १६ पमिथोडवयोगास्तःपपामिककवालादीनोसस्सलणकयपामि अयेडवी
रयोईयोलसलणमाह वेन्कंटकेफवफनेवरवगाःसमकाःस्यादिकृवालरनिरम्यस
राज्यस्यामिरेतः आभोकिमेयरिलगोम्रकिसेडवारेनस्याकुक्कवनमालिकपा
सगीने १ अस्यर्थःसगवनथेसममरपामस्याचानोकेरकसेस्नावक्रयावेडकाणवा
चनस्थपरनिपर्याथाः नदनेन रंहिलौंपेवमाहमेकादत्तनोमामानोसायाक्रिमसे

त्रा ३ क्रा वेन्समस्ताः सर्वैग्रहाः केंद्रेपणफरे वा स्युः ३ रा सरक्रुवासाख्यो योगः स्यात् सर्वेक
वासख्यो योगः न्यमावयोगाभिः स चिंतस्याद्वेन्नरभ्यो [illegible] नभफलदारस्वर्थः ॥ अथ या
योभिश्चेमपरिस्वैरत्नाः स्युः सदेव वारयामकस्तजिकयाभ्रेगीनः कपिनयोगः स्यात् ॥ इ
निबिंस निश्चयेन सयोगः खचनज्ञवादिच्चिषंमासप्रवेशादौ शुभो न स्यात् ॥ ७ ॥ अथ मु
थिलयोगस्य लक्षणमाह यो चौल्पभागो ग्रहनभागमेदेत्रस्यो निरोधेन नयात् दीनस्यादि
त्थशालो यमथाविस्तिमालिभाइ द्वौ नोदतो मेवल ॥ ८ ॥ अस्यार्थः परेयोर्ग्रहयोः द्वयोः ग्रहयो
र्मध्ये यदि शिवितुकरः क्रियते तयो [illegible] निः सशीघ्रगतिग्रहः शीघ्रः शी
घ्रगतिग्रहः अल्पभागेः स्युः [illegible] भवतिखला भूयो [illegible] यस्यासा वन
भागः [illegible] भवति शीघ्रगतिग्रहः ॥ निजेस्थी
येनेजासाम्रयोमेस्तगतिग्रहः ३ पारस्भानितस्ये यमिन्य [illegible] योगः स्यात्
[illegible] नातिग्रहः शीघ्रग्रहः [illegible]
[illegible] शीघ्रगतिः ग्रहः
मंदग्रहान [illegible] विकला [illegible] पर्वतिपाईद्दीनः विशाहिकलान्स्तेपिमवे।

जी. कृ. २९

अथ यत्नन्यस्यापि स्वरूपोक्त्या विस्मयिनस्त्वं विजे १८ः अथ मनुष्यापि स्वरूपोल्लालमाह
यदा गुरु यदा भौमस्य वीचिनामनादेस्य मस्य निरुपयतिनेक स्याद्विस्यकासामध्ये सदीप्रोप
तोधिकोपरिकमेद हष्टे १९ः तदा भविष्यद्वसानो यमिस्य पासन्निधे वेमनुष्यापि समाह २९
अस्य येः यदा वीञः सोग्रगतिग्रहः भौमस्य वर्त्तिनः राशेर लिपो वे विषमेस्थितः स
नादेमे बलानिः शुद्धस्य स्य पात्रिसराजो सनि वीञग्रह स्थानी भवनावधिनदा सोग्र
निग्रहः मेदगानि ग्रहास्थले जानिदधानिः यथेदम्य पासोफगः स्यात् अथ भविष्य
विष्यापिस्यकेगाउच्यते अथेति यद्यसौ ग्रागनिवेद्दः स्वदीप्तत्रयोभ्या सधिकोतोहः
सामेदलानिः सृष्टस्य प्रियताराम मेदानि ग्रहे चलानि भैतेता शनकाः भवति न
दास्यन्यात्मनुष्यापिनचेगो भविष्यत्युग्रभविष्यतो निगानवीये शेयः एवविधापि
ग्रहतोस्य स्यापि समाहः अथ मनुष्यापि लघोतानो फलमाह स ग्रेप कावाधिपयोल
शेषायो गानदावासोस्याले निसेतः अग्रस्या वेलग्रयाः स्वभस्वामी यज्ञावयग्रहः कि
यतेः नंद्राव स्वामी कार्याधिपः अन्यायथा मनुष्यापि नया गलद्वासे नः अनिधिहः
कार्यं मध्यतिनेयथाकेनचिद्राज्य मध्यज्ञानः मम पुत्र स्त्री कदा मम सभादिस्य

विष्णुनिवेशितिनवग्रहस्वामी प्रमुखकर्तव्ये तथा नवग्रहवाधीश्वराः कार्यस्वामीति नवग्रहन
शांति समसभावान. राज्यादि विलाप कार्यताभावान. एवं सर्वे ग्रहेशाः एवं ग्रहस्ते ग्रहास्य
राजाद्यधीश्वरकार्याणां ग्रहेषां च ग्रहस्य विहितेषां यथा यथा भवन्ति तथा नवग्रहावधा
मिवेक्षया नयोग्य ने मानोऽप्य ग्रहस्य विहिते यथान ग्रहसंधि ग्रहमिति नौ तत्र ग्रह
रविवाधीश्वरिति यो ग्रहाणां ग्रहवाधीश्वरे ग्रहस्य ग्रहस्वामी वाधीश्वरिति यो भवि
ध्यान्तराधीश्वरो ग्रहस्य ग्रहस्य वा ग्रहस्थिते तेषां विवाने ४८ स ग्रहस्य कार्याधिप
नवग्रहाधिपत्य ग्रहस्थिते ग्रहस्थितेषु ग्रहस्थ ग्रहस्वामी यो ग्रहविशेषतः खेटः
दशाति सतः २१ ग्रहाधीशः सप्तग्रहस्य ग्रहस्वामी यो कार्यस्वामी तत्सहायो नाम स्व
ग्रहाधिपे कार्येषु मित्रे च ग्रहस्य शुभे वेति ग्रहस्य ग्रहाधिपतिः स्वा
मी सौम्यः शुभग्रहः ग्रहस्य ग्रहस्य सति तस्य ग्रहस्य ग्रहस्य ग्रहस्य फलप्र
देकथयेति तद्यपि संतः ग्रहादि ग्रहस्य ग्रहस्य ग्रहस्य ग्रहस्य ततः समस्त मित्रे वा शुः २५
ग्रहान्यमपि ग्रहस्य विचारमाह स ग्रहस्य ग्रहाना शुभे ग्रहे शुभे दिने ग्रहविनाशा
नि तस्य शुभग्रहा भवेत्स्य ग्रहस्य ग्रहस्य ग्रहवाधीश्वरे २२ ग्रहाधीशः सप्ताधीशकार्या

मी॰ के॰
२८

धीवाग्वस्तोरिशुक्रः स्वलेशस्य स्वस्तलग्नेत्रा। विकमखसने [illegible] शुभमखाने शुभो।
विद्यमानस्थानशुभेऽंशे शुभेसिद्ध्विनिश्चयं [illegible] शुभे शुभफलदं त्रप्तोस भावभावनमिति
वक्तव्यो। यदास्त्रधा काग्यो धीपोन्वसो दिनस्यामयो [illegible] शुभे तिलो [illegible] निगरा शुभफला
मश्रेभविष्यनीतिवाचो यदास्त्राधिपकाग्ये धीपोन्वसो दिनस्यामयो शुभग्रहे शुभेनहितो
इवतः। नदा शुभफलमिदं। चोवले [illegible] पये निर्बलः। [illegible] फलमाहुः। [illegible] मस्ता।
हिपरीनभावे यो हृतेनोनिष्ट ग्रहे प्रयस्त [illegible] कूभेषाराकूश्रे निद्रानी संयामुका मेन्द्रभावि
वाको। [illegible] ग्रहस्थाने [illegible] हिसा मवा [illegible] निगदौकारपे। हिपरीनभावो [illegible] स्थाने सा
निवास्वसमन्यथाने यो। नयथा। [illegible] ग्राधीशः काग्यो धीपो वास्वपातु [illegible] नोव
देवगतो वास्व सा शुभ हृदादि [illegible] शुभपापस्य नेत्र [illegible] पापग्रहे शुभेनः। २। शुभावेद
भूलस्वाया [illegible] शुभमभवत्। यदा स्वग्राधीशः काग्यो धीपो वा [illegible] स्थाने [illegible]
पापग्रहे शुभेनहिनो वा [illegible] निष्टफल [illegible] शुभविष्यनीतिनिश्चेयं। यदा स्वग्राधीशः काग्यो
धीपो वा [illegible] स्थानातःस्वः पाय [illegible] शुभे सहिते। [illegible] दाने [illegible] निष्टफले
निवाचे। [illegible] नीयमथापि [illegible] फल विधाय [illegible] विचारमाहुः [illegible] ग्राधीशः का

यांधीशो वाऽरिहिरस्तिनमित्रराशेः स्वकालाविति नित्रहे शत्रुं प्रपन्नः पामानदाश्रक्र्वे
शुभेशुभफलमम् नानमिनिद्रह. यो इत्तानीतशुभफलेवजेमरतिवाधे येयान्वकामे
ननयधास्यांधीशः कार्याधीशेवाभिवत्रहेवनंके सत्रेवात्रहे यलियालनितसा
यशुभफलेभाविवाच्यं मत्रेभमित्रानिनीवाच्यं शुभसगफयोगास्यत्सलमाह योऽशोय
हम्मेद्रानेरवेकमयोगमयेनितदेमगफः कार्येनयोस्तमरापेत्तलौसेमोमनहितन
मलेनचित्यम् २४ शुभाथे:यदाबेशनो:मेस्तानित्रहस्तौकमथ्योयोबौद्धवाबौद्धगनित्र
होभेति शनिबाधमत्रनक्रतरापसगफः पवेसगफायोयागः साल शुभफलपापांशः
स्त्रीफात्वहनित्वसोमेशौद्धमभिमेस्तानित्रहयाः पापयोसंवेधेन नालेशुसोरिकयोगम
तिकार्येत्वयोस्रौकितकार्येनाशः स्यात् नक्षिनोमफयोगेशःमशुभयहान्वश्रेत्रायेस
योगेनास्ति इदं फलेद्विनाक्रमलेनचिंत्ये येयं २४ अथनक्रयोगास्यत्सलमाह लग्नेशा
कार्याधिपयोर्नेहस्तिमिथोस्त्वनत्वयागतेपियोदः सादापतेनोपदिष्टफलेत्वासोहेत
गत्वश्रहितनक्रमेनत २५ अस्यार्थः लग्नेशःसप्तमस्वामी कार्याधिपः कार्येशाभीशनयोर्वि
थः परस्परंदृष्टिर्नेनास्तिचेत् यद्यनमत्रागनोपि पीडः यदितयोस्त्वांधीशः कार्याधीश।

नी.
क.
२५

योमेध्ययाःकांश्चिन्योत्रप्रदोमववितादयोमध्यवर्तीएकुमेस्यात् योयोयप्रदानेनआ
दायशुद्धोत्नान्यशान्यस्मिन्मेस्तानिप्रदोन्यसेन शुद्धयति एतच्छुक्रं नन्नामकोयोग
स्यात् कृयान्तरपस्यादारण्योगमाह सौसाभूछ्यान्तरवितंस्या स्वामीबुधः सिद्द
गनोदयोयोः सूर्यौ शुक्रे देवगुरुः शसवेदादिःनशर्मालिमियोयबहुः ४९ वायरयो
योमयरयप्रमर्ति यो वह्निभागेरथवाभवोयोः शारायनेनोबुधनोदसोनी वायनाभाय
रतःस्थिपलन् ४२ गुनयोरर्थकेनवितप्रशान्तश्मिन्नमये आगन्यरकायाश्रसंस्कृत
समस्तोयामभेविश्यति सवेभिन्नमिन्नमयोनगुरुरुक्तार्षिनदास्तामीबुधः सिद्द
गनामिदराशाद्वादशस्थानेदयाधोः ४० बुधाभिरयोःवरायमिलाद्दिःनयारेवगुरुःचद्द
स्यानिःसत्यौवाकेः द्वारयामिरयोःकुपलत्विलमिन्नसवेमममस्यानेस्वितयोबुधःजो
वयोमिथःपपरस्वरद्वहस्यात्रमितेमाशस्येव अवशेषःशोद्धःयोकुगतिप्रदः उभयो
बुधजीवयोःमध्यगतस्मिन् अपेअन्यायोश्चवाशुयरायोवक्तिकोदयाउभयरयस
मर्तिःउभाभ्यांबुधजीवाभ्यायमर्लिसहपेथाबुधदृष्टिजीवयरएःपुनःकीदृशःस
एभोरथवाभावोदीरेकादशाभिरशेहपलासिनःपलादशासंदःबुधनःतेजःसाम।

धोमारायण्अवेयस्टैदानिक्षमस्मात्ब्रह्मामिनोक्षुधमानेजोपदारान्स्वयन्वेन।
स्तोधामिनेभवस्रोनिवक्षत्वकुलःतत्तीरोनमधास्पवेरणनेजकोपरहानस्नान्तीया
मधास्वप्रयन्वेनात्तिपाशामिवेक्षत्वानक्षधोमेयं अथापमपधोलस्तणमाह शनःखि
नोमेटगतिस्वपयेपदीमोपाकेशोवचपोज्ञनस्तः नोज्ञामदेघक्षतिमेस्तायकायेस
मिझेयमपाप्रदिष्टः ४८ अस्यार्थःहोसत्राधीपाकायोधेयोपरस्वेनपुरुषः अन्यालै
शाधीषकायोधीपायोरनःस्थितोप्रवमेयानःमद्गतिग्रहः सदीमोपाकेःक्षनादेत्सग्रा
धीपाकायोधीस्वानस्थारस्नापयेवन् अथसमेट्गतमीग्रहःशीघ्रनःसग्राध्यीपाकाय्यो
धीपाणोमेथ्येयःपौचुरानिग्रहःनस्मान्महत्तनीसामद्गायमद्गतिग्रहाशयकेनिकाये
सामिझेयमनिस्याःकथितः ४८ अथास्यमपायोगस्वादाहृणमाह तम्याराज्ञामिहा।
क्षात्वत्रवायोमेघ्रमिनस्वस्यवेतुंग्रमसाःचेडादमायोपेतिरामनायोरविस्तपाता।
लिरोक्तस्वमेदः ४७ दिराधाकाकेरोगलस्वपथापाशुभामेद्दारीप्रसीवुःसवद्गम दृदौसि
नाधापियरस्यसाभामात्मेनभावौलिविमघ्रावायाम १ समरागज्ञाभिभविष्यति नवे
निएकायोप्रयेपनमनत्वानस्यनाथ्यस्वामीसितःमेषस्यानगनोक्षस्वेवरूपलत्तिनोक्तिन

नी॰कं॰ ३५

थाराम्यनाथः राज्यभवनेटयांसेत्र्यनाथः खेटः रसोपीथ ३ पौरुषसहिता सन्तुष्य स्वाहम
स्यानयतोभवति यो सग्राधीशः राज्याधीशः राज्यनाथयोः परस्परं दृष्टिरहस्यास्मिन्नत्वा
न् दृष्टिनोस्येवर्गेण स्वस्थानिर्मितो मेरुयानिशेद्धः दिगंशकोरुपाभवे योपरि निर्मितकके
तत्र रवास्थानस्थ सम्भोत्तयाधीशकार्याधीशोस्थानद्दष्टापश्चनसत्र भाष्योवेद्दष्टः
भ्यामथिवेस्वरांशाशकैः क्राबासचांद्रं चेदसंबंधिमदसेत्ता दृष्टौ वासितापश्चक्रायद
देस्तरातिः अतःकारणात्स्य स्थानस्थ राज्यलाभो नायो ये विलग्न ओमावी भविष्यतीति
विमृष्य विचार्य वाचाद्रकबंधयस्यापि रोगाचम् अथमएतस्य योगलक्षणमाह लग्नः रा
त्रिमंश परि पीड्य स्वेटास्य स्वास्युपलिप्तिनर्थ रहस्याः एकत्र स्मत्रैत भवाद्यपयापथपश्चपा
पोपंचके निकेश्चितः ४४ तेनोद्रक्तायं परस्यानलोकितापिकांशमाशर्यभेन २९ अ
स्यांशः अस्मिन्नस्य योगेलग्नाधीशकार्याधीशयोः परस्परंस्थानदृष्टिरयोगेनायदिमो।
स्वदेशात्तलग्नाधीशकार्याधीशयोमध्ये यः शीघ्रगतिः अद्द्यगतिः तस्मान्यस्थानवे ग्रहः
शुभेवाश्रेवेचौक्षेभोमःपापनिवानिसृतिता दृष्टेभोमःपापनिवानिसृतिता दृष्टा च न दृष्टा
न दृष्टा चेत् संसमर्थभवा वाक्यच वाएक राशि जातया समसस्थानज्ञातयोः स्थानदृष्टा वा

चेदेषोऽपि कोनवेत्स यथाप्रोक्तप्रदृश्यमाये कथाप्यकेन केचिद्यो वीच्चरात्रिर्ग्रहरसदोषा
म्भप्रवर्तिभिः पश्यन सन्योऽप्रच हस्तेजो हरेन्तवीरयाः कार्यपदेश्यवकृष्टसीस्थिमः कार्यच
देवोक्तिनेकार्यसंस्थानसस्थानका यस्यानधीयोनसहस्त्रम्यकालीकारीस्थितोपिवर्मकाना
धेडवर्त्ति नराज्ञयोमत्स्यानामयोगः स्यात्सप्रभोनकार्यकर्तान्यवेदिस्पृयः अथ्यासहस्रा
सोलाभवृक्तानुवसिकन्यावृत्तेरिगोयोस्त्रिविधिः सुरज्ञः २. कसवतः त्वत्रवितोपसोपोः
पूर्वेवृयोभामयदन्सनेनुः मोयेनपश्चात्त्नीनिसाभोभाष्योसयोः श्वात्तेनघवासिन २.
अन्यथार्थः ममसीत्रात्रिर्भविष्यतीति नचेतिहृत्कायोऽस्मनन्तरंग्रकत्याति नस्यस्वामी
शुभोजकन्याप्योस्त्रियोदेपाभिरंयोत्तयसस्थितोत्तिमथासरेस्योत्कत्तिविधिः पंचरवाभिरेयो
रूपसस्थितःस्नकसवगःकसवेसोभवनेन आक्तनीतिप्रमुपानेसीत्यर्थः तथाचानिश्च
भमःएवरपामस्यानेभयोशोरकारयाभिरंशोरूपसस्थितोस्ति अथभोमसपंचस्याक्तुपेपश्यन्ति
नस्याकुधारवेतानाकेनाधिकोभूनात्रस्थितानानः मतात्रिरावाधोमानक्तनेसनेनायस्यना
रयासेनारस्थितावृधाएवंप्रथमानाक्तनापश्चादनेनरेनोवेनकायोधीयोनसहस्त्रोप्रवानिता
मिरवैतिहजोबुधःनायोतायसाभः प्राप्रिनोनाक्तोतिवर्ततो अथमेकोयोगःश्रयाप्तरः

नी.
ब.
३९

अथवा यथा वह्निरेव संसिक्तो गोत्रसु भापेक्षो भोगः स्वस्थो वीरो वशिष्ठः समनुष्यस्तानो भवति ।
एवमस्मिन्नेभिमह कगतेसनिरुद्धसोमगण्यपोगः कार्येनापाको भवतिमगस्यपोगोपे अथ
मागन्धयोगमाह यदीश्वरासोत्तमयोगवदी मदीनाधिको पीपानिभ्रसेनोवेन यकासेगोत्त
मकार्येयोगसनोहगकार्यहगनिरूक्तो २५ अयमर्थः पद्मभयोगत्रपाकार्ये वायोनिश्चित
न्यो योगनिश्चेन ज्ञानिभ्रसेनो मकसेगोत्र ग्रापीपाकार्येधीहीनाः न्यग्यदीमपाकाल
ट्पेत्यात्मने रथिके चोरीमत्रामधावनिभिः ज्ञानिभोमपा [illegible] भज्ञानत्र वक्ष्ययोः सप्रा
धीपाकार्येधीवायस्वेना ह रानेना कार्यना ग्राको विसनो भ्रयो टाहवणमाह गज्ञामि
शकाक्षसगुणाद्यः कर्के शितोशा निधिभिर्दिगोणः ग्रंथवाणी भ्रपत्रपेः कुजत्रु हरंहपोमे ।
हरनेवराम्य पणाममार्थः सपराज्ययामिः अविष्णानिनवेनि प्रपेत्रनु त्रुस्त्रगनयनाथः शि
नः पुत्रकः कर्के त्रिथिभिः पेचरशेगणारूपत्ति हेनाशिराज्ञा भवना धीपान्नीहार हेतिरोवारे
ज्ञाथिरेशे कृपत्तहितोगि ज्ञनः हृपस्वः सम्पत्तहितोनाशिवामैत्रीतन्वो भौमहृ योगसेमाधी
पाकार्यधीपायो भेमेतोट्टनसर्व वामहरनेपुनः मगण्ययोगेयाम पृथ्वनेकमकार ।
भिनेके प्रसत्रयोगमाह ज्ञवारी वजन्मत्तयोगसत्तणमाह सयकार्ये राज्योगि मयताश्चेनेरि

मध्यमस्ततः केंद्रकोणमध्यादिभेदेनोनाधिपत्यत्वे १९ कृष्णार्धः शुक्लसप्ताधीशस्यार्धो
धीशयोर्मिथस्तास्तेपरस्परमस्थितिसंयोगसाने ब्रनयोर्मेधोकेनविमकेनसा ॥ त्रिस्थ
मानतः ३३३३ः १मध्यास्तः ममस्थितिसंवेचकरोमि मदाकेंद्रसंसनंकसुन्तकेनामधो
मेषनिस्थानतनंकद्रुसासामान्यनस्तिविधकोणमध्यादिकोणमध्येचादिशाशुनाधिपत्ये
भेदेयोनाविधस्तनेस्त्रशासार्थेशचेशालतवनविधाधिकोणमध्येचादिशाशुभाधिमे
पनेभेदेनोनाविधस्तनेसप्रेशकार्येशवेशशोचमविधाधिकारेभेदेनषोडशप्रकार
मित्यर्थः तद्यथा उत्तमोत्तममध्यमः २ उत्तममध्यम ३ उत्तमाधम ४ मध्यमोत्तम ५ म
ध्यममध्यम ५ मध्यममध्यमः ७ मध्यमाधम ८ उत्तम ९ मध्यम १० अधम ११ अधम १२
अधमोत्तम १३ अधममध्यम १४ अधम १५ अधमाधम १६ पनेषांमदाशर्थसंज्ञेस्ति

धं ई	नं	कं मि
म	ॐ	कं
के मी	म	रु मि

एवंने तत्रसमदेहसंबद्धाधिकारकोशममदशाहेषाणास्तनवोत्ता
धिकारोमध्यमः समाशुक्लनौवाधिकारोधमः पनन्याननेशनयत्ता
हृत्येसमस्याधिकारा ३ॐ चमनुष्यानामेके केंद्रसमीपस्तितयोमा
शासेवदेशाधिकेन्मध्यस्थितिसंदिग्धे मियामसोदाध्यगतोप्रधानेषा।

नी.
कौ.
४
१२

ध्येविकाशेनपथेपरत्वे २ समर्थतिदेहुकमलि उवमोजमादिस्थलाधिस्थनेकोट्यन्न
द लगाते। अलसेमातमकं[illegible]ललसलागमादृ यदेहुसश्हेनुस्थानात्पतिष्ठतकार्यताः॥
इत्यद्यालीकेशेनेजत्वमोजमानकाले २४ व्याप्यताः तदिदेहहेत्वः तत्रशहेतुत्वः अन्य
शहेतुत्वमभवति जातस्यासप्रकार्यता। तारयोनस्यशहेतोतस्वमस्यानग्राहेणनन
त्यास्यशहेतोनयाकार्यतोभिन्नान[illegible]रुकत्वमधिनेनसहेतुस्यपातीत्यम्थीयसक।
तानिरातनकं[illegible]नमश्रमात्रकस्यसत्वक[illegible]कृतः अयातानामभावधिकारणमाम[illegible]
वाराद्रतां समसंबंधनिर्भेदविशिष्टनिनयेनिःशेषमजनगुणस्यास्यांगोमः मघ[illegible]
तारसंबंधरूपतालिनिलिनिप्रदेशःचकसामशहेतुत्वनिदर्शनाकृपलक्षितनिकोविः[illegible]
भीयाकार्योभीसार्याभीमः स्तर्येयोमम्भाशि[illegible]मानिसदेवित्तशहेतोदायासदनम
भिसंबंधतेनि।तन्यजमातमके कोतस्यनुउमेकार्यकरोतिसंततिः[illegible]कार्यमत्॥
यत्कतेनीत्यर्थः गुणेप्रथमामेहासंबंधोप्ययामोजलसपामेश्रमाद्गतायाकार्यतापोरे[illegible]
क[illegible]परस्यरमम्याधिसंचनियमेचहमम्याधिसंनलसगुणाकार्यवपयासंधकेनविशेके
नमहेपवित्रे अपोत्रममाधमकेकेसानमयोः संबंधनयानसत्यसमाहृत्यायाहहा

देशान्तरकालाभावेनेन मध्यमत्वेन मध्यमेत्यमके स्फुटो चाधिकारः समाप्तः ११ अथ सूर्यादेः
स्वस्वोदये देशान्तरकालाभावेन स्वस्वोदये देशान्तरावस्थानं धीयते कालगतं धीयते च।
परस्परं कृतमन्यत्वात् तेन स्फुटत्वात् तथापि ततोऽवान्तरे स्वस्वयोर्भेदः क्रियते ततः
मध्यमं कृत्वा स्पष्टं कुर्यात् अत्र स्पष्टीकरणस्याधिकारः प्रोक्तः तत्र मध्यमाधिकारमारभते
ग्रहकर्मोपयोगिमध्यमानयनमभिधीयते अथ क्रमशः तेन प्रथमं तत्र सूर्यादेर्ग्रहाणां मध्यमभक्तिज्ञानं
निरूपयति प्रथमं तत्र सूर्यादेर्ग्रहस्य स्फुटगतेः स्वस्वोदयेषु गतैः १ आद्यभगणादीनां
बुधः सप्तग्रहस्वस्वोदयगणितं तद्यथा १५ अथ ग्रहाणां स्फुटमध्यमगतिविद्धेः स्वस्वोदये स्वस्वोदये
च्युताः १४ लाभार्थं स्पष्टीकरणं मध्यमेभ्यः स्फुटत्वमुच्यते तस्य प्रथमं भूपरिधियोगभेदः पा
देशान्तराधिकलिप्तादीनां तत्र मध्यमाधिकारोऽयं स्फुटात् देशान्तरगतिभेदेन तथायोपी
योजनं परस्परं कृत्वा मध्यमात् तेन स्फुटत्वं ज्ञात्वा तथापि देशान्तरं क्रियते ततो देशान्तरम्
मध्यमं स्फुटं भवति क्रमशः तेन तत्र स्पष्टाधिकारः कथितः अथ स्फुटाधिकारे स्पष्टाधिकारे त्
न इत्यादि रावणादिग्रहस्य स्फुटं तेन स्वस्वोदयेषु स्वस्वस्फुटं ततः तदनन्तरं यथा
तेन स्वामी गुरुः स्वस्वकेन्द्रस्फुटम् १५ अस्य केन्द्रस्य तत्र पदाद्यं परस्परमन्यथात्।

नी.
के.
३२

पांचालम्भ्रमसमकेसुलेनलानेनचनामसामिव्रजमादत्रस्या। अथ नर्मसचिवभेदः अथ पीठमर्दः
नायकमाधमकं कुलजलालापाः उत्तमः ऊरवीवादिप्रवोहमिवे दचेन अथ विटः सनीचरादि
गनेम्बयाङ्कुवाधिगाये जातत्राधीयानस्काया गेहानचपरस्परं मुपयिल्येपोः सनिस्वरूहा
नःस्वावरागिनानोवा चेदलयोःस्वानरेचधनस्यापिलंकरोति नदोमसाधमयाः समाधमा
ऐकेसमान कृतंपुद्दक्षो नजाधिकारग्रामवाहिनयोः धरायाधिकारग्रामवान अथा
दाहूलो सोवाभिप्रायेनलालन्येनस्वरूपकः कन्याघोदरसाधाः गीवेस्तोभवनाथीवाओम
ककनोपचपरचारणः २५ यदोपिकर्केस्वशदेहाररसोषाः ययोपरस्परंनम्यास्त्रिलयोगा
उत्तमाधमकं कुलागलालानः सोवाभिप्रेषितायासम्भाषा अथ चनयोभेदः अथ मथा
मोजमकं कुलतलत्रापाद सन्देहादिनानश्रुङ्गसम्भाषायामध्यायलहूत २९ मध्यमोत्त
ममेतत्रुपसंस्थाविशिष्याने अस्यार्थः अथ चेटः सन्देहापामिसुतं नदिंबुराचकम
धचेद्रस्यापिवारानाविभोमिदयंचकसंवववनेते अनःकारणान् यादिवाहेनसबेद्वका
णेस्वनवायोस्मिनःसन स्वभावस्यनस्वरूहगानेनस्वांवशाशिगनेननवासप्रापीपा
नचपरस्परहूतमस्यशिलेनरहस्यपवलहन्मसपासेचनकरोतितदेनसंकुलेममध्यमोत

मात्वेस्यात् ततः चेद्दयमप्रमाधिकारप्रमत्तादिनरयोरुत्रमोर्धिकारप्रमत्तात् एवम
थमोत्तमंकेवलएवंस्यात् एवांकाद्दममममथमकेवलज्ञानं द्विविधापन्नेन विशिष्टफलमि
त्यर्थः अथोत्तरहराणम् द्वीपाधिप्रश्नेन तान श्रेमप्यस्वामी शुक्लो सप्रश्नसुद्देममभावे
मथमस्वामीभो मोमेथवेद्दस्वशुभकर्यौ विदाधअक रेस्वनवाधहाविपास्मणः २२ न
वेषाभ्यमिलंभस्परथभरिलिमथप्रमोत्तमाशोकेत्रस्वम मन्त्रौपामिरुत्तमा अथेपद
मोभेद् अथश्रोकार्द्धेन प्रथमकेवलं स्वामात्‍ह स्वद्दहादिपदस्येनकेवलंप्रथमके
वलं लक्षणमाह स्वरूपादिपदस्येनकेवलंप्रथमप्राप्ते ५० अथार्थः स्वद्दद्दयोलक्ष्का
त्मस्वनवाधवाधिनेनस्वप्राधीनानरस्वरूपलक्षणमाधिलेनद्देधात्मजवोधवाधिनस्वे
द्देमस्वाधिलेनत् क्वेवलं स्वरूपप्रथमकेवलंलक्षणम् ततः स्वदेवनप्रथमाधिकारप्रमत्तात्
शुद्धोदाहरणं स्वनलिप्रकेवलिमिथ्यात्वप्रश्नेनस्वात्मगुणान्तरलाघोस्वत्रहरापादप्राप्तः ८ ये
वमस्मेवनः धीमः शुद्धः चिद्गुणेन स्वरूपप्रापरश्रीलस्वः ८ रोहस्वक कर्मे प्रथ्यकेन लक्षात्म स्वोप
द्दापेतान्ति ज्ञानदर्शनाधिकार स्वरस्य [illegible] स योगाच्च प्रथमप्रमयप्रमात्वेकेवलंत्रैसेनेन सनति
पामित्थं प्रथमप्रमायप्रस्तावेऽन्वर्थः अथोपपदस्योस्याह अथश्रोकार्द्धेन प्रथमकेवलं

नी.
क.
३४

देशमाह मध्यमेसमकेन्नलेत्याहीनाधिकनिवेदने अर्थाद्दीनाधिकेनाधिकेनाधिका
कारत्वयोनेहीनाधिकनयनस्वनेत्वराश्वेष्यामाविस्त्र्यापिलयनतुजं भवति सोऽयम
प्रमाथमाधिकारवहितनप्रथानसमाधिकारयामेनत्राधीशेनचक्रनपरस्वरसम्यापिलेन।
समभ्यमाधिकारस्यात्त्रापिशुन्नमपाविलेकरोनिलदायधर्मकेन्नलेत्यास। मध्यमेकस्नल।
पर्यायःकुतःचेदसप्रथमाधिकारसाम्यादितरयोःसमाधिकारसामस्यात्। अत्रोदाद
रण। संततिप्रमेयस्वत्रेनत्यनिकृतःसमस्वहशापर्याचलनेषः ४ मन्दकेरणिपत्र।
माधीशस्यसामेभ्युधः समस्वहशायोधेशाप्राःसन्। तत्रापाठेचेदस्यस्वदेशापाणोकर्के
अंशोर्वाशिवरस्यसमलेक्र्यापिलहतलानिमध्यमस्पष्टकशस्तेजानेत्वेनसंतलिघामिरथास
साधात्सर्वेः अथसममाभेदः अधश्राकार्त्रनमध्यमाधसर्वेकुललन्तणत्वात्। मध्यमा
धमकेन्नलेनीचाविभागवित्ते ५। अस्यार्थःस्वप्रधीशेनकार्याधीशेनस्वनीचदेनस्व
शब्दत्रेवाधिलेनकन्तनपरस्वरन्यापिलेनस्वदेशाणोमस्वनवापिनाक्षितेऽत्रदाम
धामितेचेत् करोतिमध्यमाधमाख्यकेन्नलेत्यात्। अतरपदमाधिकारमापिवादित
रयोःअधमाधिकारसाम्यात्। अत्रोदाहरण। आयधामिप्रसेन[illegible]यस्वामीभो

मः कर्केनीचेनमध्वीशुक्रमीनेवक्रिकेदः कर्केत्वहेव्कालेपचोपरक्ष...नुम्पितिसवोनरामा
त्वाअथमाधमवेङ्कसेनान्वर्गनिभाग्यशानिस्याधामथाभवति प्रथमपक्षभेदः प्र
थापरत्वस्रमकेङ्कसनरसातास्कद् हेत्वाहेम हेतुःपरोमः स्वसेवाधिनेनापुत्रमेवनन
श्रमाधोः हेतुःसेतुःपादानोधिकारहितः स्वरूद्भवसंदेहत्वाणनवापसनीरशतु
सेवशधाधिकारहिताश्रितसमयत्हदिनः स्वसेवहितिनेनस्वस्वकिगनेनवाल्यश्रा
धीयेनकार्याश्रीयेमस्थुकमथदस्यरनस्थाश्रितेनयेमस्थपर्वितासानभवति हदेहस्मा
मेवकेसेतेस्यान हुमःवहूस्याधिपदाःश्राश्रितस्तदिनहयोरसमसास्त्रिभ्याम्यापथावान स्र
शोदाहराणि धनत्वाभवग्रहेणस्थापनस्थभागोभृगुःस्वगृहेधनाभीरेणधोसादेवकारेतूहते
दुःसमस्तेहत्वातोविश्रुनेति पक्षाधरस्वरेमकाश्रीशेनपवक्तरहक्ष्मनमधापिसेनव
रिरूपकासीपत्यजान्सोभवतिळथाभ्रअथमाणकेलवसत्वानेकुतलक्षदस्यामधावादि
त्वारितरथाधमाधिकारमाश्रितात दाहदसमम प्रश्नामिग्रहेकत्वासग्नेनल्वासो
बुधः मकरेस्वहृदयापायाः २ पत्रभावाधीपतःशानिस्रमीनेस्वहृदयापदेशापि वे
हल्नीचेहश्रितेकष्णाःपश्चात्रयातःपरस्मरेमस्थितिश्रयोगेनानेसस्यपमसधमकेतूते

श्री.
के.
४५

नस्ते उत्तिशाभिरन्यात्समा-मासेषः अथैचनदेशोभेदः अथान्यभमकेन्द्रलतलमाह
केन्द्रेदैर्घाधिकेहस्यः घासेनेभ्यणासिकृतं. केन्द्रसमध्यमेतेपेसर्वलस्पकसमरे ४९ अ
सार्धः घटीद्वयेद्गः स्वनीचराशिगतस्य स्वमन्दुराशिगतोवाम्येदेनेन्द्र समध्यमाधिका
स्वरिवेनस्वश्राधीशेमकार्यशीवोभचक्रनपर स्वस्यधिगतिलेनवेन्मध्यधिकाशीभवति
नसाधमास्यकेन्द्रलरोऽ ऊनसोऽस्पाअमाधिकाशिसादिनयोः स्वमाधिकारमासमन्तान्
पमन्यर्चेनकसपकेन्द्रलरपरासमानुस्पधकसेपदलादित्तदाहरणम् रामामासिप्रशेसूष
सप्रेनक्तामीशुक्रः घटयाः ८ पिंडेसोमज्यभवनाथीघ्रः घानिदैपेद्यणाः ९ चेहस्ता।
नीचक्षुक्षिकेशेशालिएधोमपधिसयोगेजानमध्यमसमकेन्द्रसनेनरान्यधामिः कप
साधायघपेवस्पोभेदः अथापमाधमकेन्द्रलसहणमाह नीचोभस्यगोवदेनोचारि
भगातःघायेऽ इत्यशालीकेन्द्रलेनसाधमाधमस्त्वाये ५० अथायेस्वनीचराशिगतेनस्व
घाञ्जराशिगतेनवासम्राधीधानचपरस्यरेत्कलत्वथाशिलेनस्वनीचराशिगतःस्वघाञ्जरा
शिगतेनवाराशीचेमध्याशसेकरोगनिनदाकेन्द्रलेज्ञपमाधममध्येजूतदोष्ट्रस्तयोच्च
माधिकावमासमन्तान् उदाहरणम् घजसाभप्रक्षेपनलेप्रेनक्तामीशुरुःमकरेनीचा।

पुत्रभवनाधीपोभोमः कर्केनीचेचंद्रोपिनीचेवृश्चिके पुत्रजयोगेनमस्थितिस्योगोध
माधमकेतुलाद्यः तेनसंततिनाशोस्येवेतिवाक्यं पुत्रस्थानेफोभेदः पंचेस्थानेकेतु
लभेदाग्नताः यस्यपात्रमानोकेतुरस्थेदानोमध्योत्रमोत्रमकेतुलयोगोदाह्रणम
ह मेषेरविस्तुजेवायिन्नषकेसेवाशस्ती नशेष्यतातामेकेलमत्रमोत्रमकाथेक
म पद पुत्रार्थेः पुत्रस्थानस्यस्थस्येत्रनस्थामीभोमः मेषेस्वगृहेपंचमभावाधीशेन
त्वमषेस्त्रोबृष्यनयोतशाधीपाकायोधीशयोः चरस्वनक्षस्थितेसकाशेनिकृतनदाकेश
लमत्रमोत्रमकाफंकृत योंकिलनस्थितिस्याथः उदाहरणे पुत्रनाभप्रसमेषलग्ने
नवकस्याधीत्तेभायःस्वगृहेकायोधीशेनरविसौम्यस्वोत्रचंद्रोपिकेतुरस्थगृहे अत्रोत्तमम
ध्यकरस्थितानोवर्णोगपरस्यात्मस्थितिस्योगःउत्तमोत्रमकेतुस्थाद्यःतेनपुत्रला
भोस्यविष्यतीतिवाक्यं पुत्रानिकेतुस्वयोगस्याधस्याधमात्योदाहरणमाह वृश्चिक
स्थःशीतांशुभीमाककेतुंत्रसप्तसनः पुत्रपतायमलेतुसंगायोसिधंतकः स्वदधरद्यु
स्यार्थः पुत्रलाभप्रसेधनुलग्नेलग्नाधीपोगुरुः मकरेनीचेपुत्रभवनाधीपोभोमः
कर्केनीचेवृश्चिकस्थानेचंद्रोनीचेनरवेरशौस्याधोवमस्थितिस्योगनाकेतुलमध्यमा

स्येवाहितत्वकः। येविप्रमहः स्विस्यानिङ्गलस्त्वात् [illegible] कण सन्नेयन्तर्वेरिद्यस्माथी वाप्रह
मकेनी चेकाधीमात्राथाः कृद्धे: चेवि [illegible] प्रत्ये [illegible] तत्त्वतोऽत्र।
याणापर सवमम्यापि लयात [illegible] सावे [illegible] नयनारे [illegible] लावे यथा
यानि मो यः कंशल्वभ्यरवादिति [illegible] वा [illegible] महानामसाद्धराणायां चोक्ता [illegible]।
सर्वसर्वोकभरान्। [illegible] यथा [illegible] धावत्रमौरणिविद्य [illegible] अथवा
यो: एवमवसर्वोकभेरा [illegible] विधत्त [illegible] सुकौगानि विधाय घोडरा
दशानि नोकानिकृ [illegible] स्नुत्वा [illegible] नित्वां वृत्तं दशाणु
श्रीत्रमेरगानि ग्रहवारे कराणि [illegible] मेवेश्वमस्थि [illegible] गानि
[illegible] योगवाः प्रकाशो वसि। [illegible] नदवे [illegible] साधं [illegible] राणि
सचेड्डमिम धयनेवपाणि [illegible] हत्र नशनिष्वदायनन्यमेकैवसे।
मधाममधसंतानामाविन्यादि [illegible] ग्रोत्रवंसगनिश्च [illegible] प्रकरापवास्त्रिन
[illegible] मयाणिमात्या गादीनपरे रस्यागुः आदिग्रासेनेद [illegible] तथा चलमवर्वीद्
भयसेवन पृथिता नाकर्त्रे सभ्यव्यस्मि योकविम्वाम [illegible] स्यनेव याणि २२

नामद्दत्नमघापितेमतिमधामाधमकोज्ञलमानेकृतः कृतः [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

जी.
के.
९

भवति। तथाहि पुणारिपोर्लग्नं दृष्टा वायेशयोः परस्परं वैरं सति यन्मथापि लग्नलाभेशयोरित्थ
के। यत्र स्वाराणामल्लक्ष्म अर्द्धं दृष्टं नना जिकपेला नेत्रेस्करे प्रभादायेमुक्तमकिलद्योवे
वपरिनीवानोचनमयथिलेकरीतयारिप्राहिषलाप्तकसूलनेषुचेदापिविनापीकोत्थि
न यत्रारिकीयायामः एकराशिस्थयारपिसंभवत्तीलिनइष्टाणलेनापन्यनोयात्रयकृता
न्युत्थभ्वाररत्रयपरेरदभेवपाललिकिला भावा रम्तरल फलेरयमिला नायेकंसूलयाग्यमरे
नरमाह स्वनवायेपपेविस्यपलनेचेवानिनीवनः सलोदिपटदीनोमोतेदृः वंसूसया
गकृत ध्दध्यमार्चे स्वेतेन तत्राधीलावार्वाधीयायोरर्थमायकार्यैस्यमयोचेदुणमय
शिरनवेसूलमुके। इदानीननयोरव्याधिकारंभरमन्यन्त्रे। यत्रलग्नार्थीशकार्याधीशयो
मेघपिलयोगविचार्यनेनत्रलग्नायामेधवकः स्वन्तोचगलोसिद्धं चाह्रिगोधःसलोदिपरही
नः स्वरदृष्टोचेष्टररायोसहइत्याणे स्वनकपेभासनीचेद्यपाकसेत्रेवार्थवति। प्रयोग
माधिकारगतोलिपिजनस्माधिकारगतः पुत्रइत्थमयथिलेकरोतितरा कंसलाद्येयोग
स्यात्। स्वरदृष्टोनेधनस्यफलमाह। तत्र कार्योपनातेषायथालाप्यामथपनः फेन्दमा
तिः पुमाजर्येनयेनत्कवचो। विशः १.४ अस्यार्थः तत्रमाह । चेकंसूलयोगेकाघ्यौलतासेया

तत्रहरोदः शुभजातिः ज्ञात्वा वैविज्ञानीयमध्येयन्‌ प्रार्थ्य इत्यन्‌ यथाऽत्र शुक्लेश्वसेलभ
ते स्वामात्सरः तथैतत्वंसु सेवा विप्रः पंगि ऽ विवुओनेति यत्नोपग्रहसैवो सनातेव
मधेयने तदासन्नसैस्तत्वाव भाद्रहृचिदः ऽ त्रिन्मयवक्तनीवधर्मः ऽ प्रयोगिष्वसुसंबन्धेका
मस्तरूपयोगितेनम्भून्धमार्गगत्रहरत्तत्वमाह यस्याधिकारः स्वर्हासि शुभानाथ्यशुभ
पितकेनाथस्वयम् तिष्ठतस्मृग्यसगहस्याने ४४ अस्यार्के यस्यत्रहस्य स्वसोदिस्यग्रहस्ये
व्यसहदास्यहकरणस्वनवांशात्मका शुभाशुभफलसंबोधिकाः पिनीति शुभाः केता
पिशुभग्रहेणपापेत्क्वा ग्रहपंचमर्ते हस्थाः शुभान्याधसः शुभस्थानेः इष्याने ग्रजादें
समनिर्नीतिसमरश्मिदेवानेक्रमातः अथस्त्रग्यमागंधास्सत्वग्रहिपाधौरिकेश्वसल
एमाह लग्नकार्येश्वजोविज्ञप्तानेकुम्भमभ्रमत्साशो इत्यादिपदस्य उसाङ्गमयपालासके
नविन ४९ यद्यन्यत्र विशेषास्वदोहस्यामापास्वत्ति शेषिकश्चसखेनतमपादोनेनाशा
भेस्मते ५० अनयोरयोः लग्ना त्रिकायोर्यायाविस्माधनसेन तिनवद्यार्थीवड्योन
शून्याधगः शून्यस्मार्गोत्मावविप्र न्यमार्गोगः कार्यजालस्यनमाह इत्यादिपदस्यव्या
न स्वोक्वाप्रादिपाहेनलदहदसचेद्रस्पाणस्वतवोपालनोवसयाङ्गमेन्दलगयानयम्पन्य

मारहितमारित्सर्थः अनपलारूपावेद्यकेनचित्तगाधी पकायोधीकर्मध्यकेनचिदेक
नमेनम्समयित्सेपात्तद्रभवति यताद्शायद्दार्दारायंपलेयतेमानः सत्रसेमाग्रिमग
हिमविषयमिनराशामविद्यः मताविर्यसत्रद्दसाम्यद्रहसाद्यवामसद्दस्तमिन्नापावि
पूते तेन ग्रहणासंक्रियादिसद्दामयाधिलेकरोति नद्दागेरिकंमूलमेकत्कायाप्राभवति प
नदेविकेअनेहवोक्तकस्तलभनस्यफसदेतानयन्त्रियायं चदित्त अन्यागियानमूहल
ह्मपिस्थनग्रहणपारोननस्वग्रहाभ्याधिकारहितेनम्मयोपिलेकरोतिनद्दानदेविकेत्र
नमपुभवमित्यफलस्माने अन्यागोरिकेमूलस्वाराहगते आकज्ञयेणाद् नपक्षन
एवमितिअव्यक्तिहस्तेश्वरविशिक्षिय अतोधः सत्र यः कभभोमोशेरविभिलयो भप
व्यपास्सेनितजेदुः कन्यापाचरमेपाके स्वसोदिपदहीनसाचेम्मवानमयकेनचित १५ मे
सावानमूनिनावस्मेत्मेनमकन्यापापाचरमेपाके मसोदिपदहोमतहत गोरिकेन
नमन्येनमसरावास्याभरोयक १६ पद्याममथः अहम त्वंसाद्देनयथाप्राप्याभिनवेनिअत
किपमामकनितमिन्वासंनिहत्त अमलिनयस्वामीमथः किपमेवग्रहणा सूभिर
हिरूपत्तनितामिह्यलभवचंचनयेहविकायोनमस्वामीमद्यः कियमेवग्रहणोपाशह

शुभैर्योः हृदयस्थितो लग्नेशस्य वनेवन चंद्रः क्षितिकालेन सस्वामी भौमः कुंभे रविदृष्टे।
शुभैर्योः हृदयस्थितो लग्नयोः लग्नाधीशकार्याधीशायोः सुखेभ्ये मम्पाव स्वरमयकिम।
योगोत्तिमश्लोकिन् योगीशतो द्वादशः कन्यायामस्तिपुरमेषाके त्रिकोणोमथाकेन विरकेन।
नयविनसयोगात्तोसिपुरंतचेष्टलग्नात् हृहयोन कामोसिनसाशुहे शनैस्सुखमस्यनसुलाये
नयविनामद्रवीक्षणमित्वाद्न्यत्रयोविलसाननगानः चंद्राम्नयविमस्वतारीभवतिपानवे।
षंविधं समेक्षानभोगिकेंद्रसारेवेनाते अयायफसमक्षते त्वनेमसतीयेनसहायभवे।
नलाभवांकिनकार्येनिर्दिष्टप्तदस्तानिद्र उत्तीयथाहितीयाराद्रष्टा कुंडलीयथाजसि
नयोगनसारायाश्च यार्विनिश्चत्तिपसेवकाप्तुधिकारः षुभाष्शुभावास्तित्वनगातसेदान्मुधा
दिनाकृतनमयाविन्नचेज्ञहायसमनिश्चोगरिकेद्रसंतेयः अज्ञाराद्रयोगसमानितातिः।
समरसिंहेनाद्रज्ञत्वात् अथाक्सारय योगसंज्ञामाह सूर्यादीनद्रहभयोनेम्यशा।
सोनवाशुनिःक्सायसरोनशुभदःकेंद्रलफसनाफाकः ११ अस्मायोः अन्यकेनचिदुक्तेन्
निपरमपद्मशो समरसिंहेनापिनुक्रात् लग्नाधीशकार्याधीशयोमेथ्यकेनचिदुके
नसुधोपिनासिद्धयोगः क्सायरनामकोह्येपः अयंनशुभदःकोरयाःकेद्रलफसंज्ञोः

गी
वृ.
४९

भवति तत्रकेनापिसहमयापिसंयोगाभावात्धन्यभागाङ्गाकेशुसंफलनाशानि शुभरा
इत्यागतसत्यमाह शुभस्थीनविप्रवेशकरीअभाइवसमकस्थापिसेककरोतिचेत् नेत्यभयत्र
विभर्तेनामहोनेमलिपिनसकार्यकारकः २१ अथाचायोग्रहासन्नगतःसारखवालवीत
गतःस्यात्तघवाहीनास्याभाहीमिर्थसपः नेनोरिलस्थेः पत्रागयोजोग्रहाइवेलोसे
पःकेनापिभावस्याभिनासहमयापिसेककरोतिचेत् सहोनम्लेच्छाराचपि सङ्गाम
कार्यसाधकोनभवति यतःकयालेपत्रहोमहस्तजन्मचेन्नपरस्मैदातानपिभुःनसम
र्थोभवति अथनाहपयस्यारःसंतनसनिलंसत्रहमस्थानविशेषफलमाह केइस्थञ्च
पाक्लिमगोप्तनकिंभ्याविलानमलिकायेमने आपोक्लिमम्यायदिकेइपातेविनवाश
वैभवतीदयाल २२ अथार्थःकायोधीपाङ्कवेलात्रहः केइस्थःसन आपोक्लिममा
पोक्लिमस्थानगतेसन्नाथोवाग्रहःपुनःकिमयापिसेककरोति सदाविशिष्टकार्यमादिशा
प्रथमलाभलाभपरिणामःनस्यालिनम्नभवति यदिआपोक्लिमस्थग्रहाकेइयातेकेइ
स्थानवानेग्रहःपुनःकिमयापिसंयकरोतितदाएवंप्रथमतःविनश्यतिविनाशमाप्यपश्चा
न्मानविभिपेकार्यभवतीतिवाक्यं अथउपात्तिस्थास्थयोगस्तत्माह केइस्थोग्रहो

दिपर्यसिनप्रोक्तारोनवर्णोग्रेगा क्रते यथालः नञापिकार्यो भवतीतिवाच्यं वक्रादिनिवेरे
पदेन घस्मान ॥४॥ अथार्थः मेदमेदमनिग्रहः स्वाभावादिस्त्रसेते लाभ्य प्रादिपादनस्य
त्यागमइ्यकागामसनतोषवाक्यिनः॥ न पारेन नत्र्योग्रेगाम्भावादिपूर्वाधिकारादि
तेन पोग्रगनिग्रहसमक्रतस्य कालस्प्रेड्डवति नञाभीष्टकार्ये भवतीति वाच्ये चेन पोग्र
गनिग्रहः वकारादिनिवेशे पवेशात्रकास्तनीयाः पूर्वकद्दीनमाहस्यादि निवेशस्थानेषु
वेग्रस्थान् अथइन्यान्यादिवीवयागमाद् वीर्यानि नैकार्ये विसञ्ञानाचोस्वसंदिशात
न्यनराग्रनक्तिः अन्यायएहो वृत्तिनोनदान्यसाद्दाद्यनकार्यमनुर्योनिसेना ॥४॥ अथा
र्थः पूरातग्राधीपाकायांधीपावीर्योत्तिनो अस्तवीचादिपूर्वकदीनगाहस्यापुक्तिरीत्या
निवेसोस्यात्तो नयोसंग्राधीपाकायांधीपायोमेषकश्चिदेकस्तनीयनग्रहत्तास्वसादि
गोनस्वरहस्यादस्वरदादिनाजेन सदद्यनक्रिमयोगिसेकवोतिनदारासदायनाम्नती।
या यः कश्चित्स्वरादयभूतस्तस्य कायाकार्यमितोनितिमित्तड पीनिवाकेन अथवापद।
सेधायाकोविद्वोग्रहोवर्णीननोस्वरदेसोवादिगोसेतोनग्राधीपाकार्यधीपायोमेषके
नसदेपक्षे न स्यादिन क्रहनःनचापन्नःकार्यमवयोनिसेनरति अथनेवीरयागमसत्ता

नी.
क.
५.

मारः त्रुसौरपौत्रयोर्न्यस्तेन सौरेमोषपाके मेषः २ द्वेन्यस्यैककार्ये रमंत्री रोलग्नकार्येयोः ३१
कुमार्थः परास्त्रकार्येयोः सप्राथीयाकार्येयोर्धीयायोः परस्परं लग्नाधिपतियोर्योगमे
त्रराललग्नसंपूर्णविनवत्तो ग्रहः त्राधिपत्यानः सोऽत्रोलग्नार्थनिर्मापवेनी ७४ ॥ १ ॥ समन्वय
राम्यत्तेनमोक्षत्रिम्रतथिगमनस्कामः स्वरीयाप्याकेरन्यत्रमेरत्रिराविविधमानयत्र
हायमहस्वेमारमेसलेवीरंपोमः । त्रिमराविगतोग्रहस्त्रस्यशुद्धादिवलपुकस्तदा
येयाराः कार्येकवोभीष्टकार्यकर्मात् अथ जातलक्षणमाह अथ जातशास्त्रेन प
यनभावपावलीग्रहेउवाले तत्रचसमनेकप्रकारं तत्रकोशिनस्थपमष्टाकेनाह ।
सशपिकेहनिकटपिवासात् विलग्नदर्शीत्सहेदाद्वरस्के स्वपासहेसनिमहदृगावा
कसोग्रहेमध्यराशिनवदीशः ॥ २ ॥ कुमार्थः शुक्लग्रहेवलीस्थमपः । न त्रापिसवोपत्त
पालग्रस्थावसोनरभावेकेरस्यायतपेसममद्धपामस्थानेशुवसौपवेलग्नमपा
सपान्ननः स्वलमदावेस्याकेहसमपापापनेहितीयपदमकारस्थानेशुवसौके
इस्यापदपामन्नवसतत्रभावेपापाग्रहोविलग्नदर्शीतिविषोषणविशेषमभावः शु
भकेदस्थनिकटपापपरत्रापोत्क्रिमवस्थितः सनविलग्नदर्शीनतीयपंचमनवम

कारकस्थानस्य सबलत्वान्निरूपणं अन्येषु उच्चहार्दशवर्जितस्थानपरापोक्लिमानेनैक
देष्टेन समग्रहः स्वक्षेत्रे स्थितिमितिनामान्तरः स्वसापिकयोश्चिह्नलीनयोः लग्नाकृतग्रहा
ग्रहः स्वगृहे स्वोच्चस्थः स्वराशिस्थ सप्तदेन वा योस्त्वहृदयो धनेभावेभ्यो वर्गे यथाविति
स्वयं नेदात्वास्तस्य ग्रहा रवेविंध्या शुक्रस्य धनानि लग्नः स्वस्थानैः ग्रहो बलवान् भवति
नयास्योचः यशो स्त्रीय सप्तमगतापेक्षया सप्तमराशि ग्रहो वक्री शुभास्योपकारा
नाहक्रुनाटयोम्यागोगानिशुभेन पुनेहिताः स्वस्वलग्नस्थानस्थाः स्वनाडकापानाधिगतेन
शुक्रस्य रोगस्यापचवस्थिते शुभोभामः ४५ अथार्थः योऽग्रहः क्रूरोदयः उदित भवन्तीनयाम
गेगानिर्माणोग्रहोवसीर्यस्य शुभेन शुभग्रहेण पुनईहिमोवासवचस्रो शुक्रराहस्यपाप
ग्रहस्य स्वनाशस्यापावनर्थेरयामसप्तमेकराशि स्वनाधिगमनः स्वस्थः सचलो नवांशके
णशुक्रः पापग्रहेण शुक्रान भवति एवं सामान्यमो ग्रहस्वलग्नके दानीं समस्य बलम
हसायं चांशोवेद भोमः इति मदीपम शाकेन सह संयुग्माने शुभायान्याकारानाह यसे
ष्टयेनपरतस्त्रिभागेजीवाकेनावीक्षितराशस्थौयोः अन्योन्यानिष्टीनस्थानयेषु कभागोत्यितः
क्षितिर्द्वे च बलेन शुक्रः ४६ अस्यार्थः परोदयेनेनदायस्मिनाः जीवाकेनो ग्रहस्वनीच्च।

नी.
टी.
५१

यरांविभागेषु द्रेष्काणनवांशादिषु गतेष्वस्तिनावधानरपुरुषग्रहाः स्वस्थंभांशतः स्वोच्चस्वे
वस्तिनः श्रेष्ठग्रहाः चरस्थुपचुचयानयोन्तिपितांशेषु स्थिताः नयारन्नपस्थस्थेनैकभाग
स्थिताः स्वर्योपग्रहाशिनवांशनांसिद्धेवनवांशे परिग्रहाः नम्यः नदापिवलिनाभवति उक्तं
चसमरबोसिद्धेन स्वस्थस्थेनैकभागस्थिरहांशोवानहागनेवस्तिनः इतिग्रहस्वस्थेनैका
भागेइतिपादम् एकभागमेकराशिनवांशेइतिव्याख्यानेतुर्यति तत्रसत्स्तिनस्येव
वेसिभावानः नथास्तिनः कविकुंभवसी स्पनेप्रपञ्चास्थिवृष्यत्रेयनिवेसः स्वयनेत
स्मान्स्थस्थेनैकभागइतिप्रकृतःपादः नवांशाविरदेदह्रष्टाविवक्षितंदृक्भवांशग्रहः
वर्तेनप्रकावलिष्टाःतेपदः ११ श्रृयान्त्यस्यकालगनाक्ष्यस्मिवयज्ञवस्योग्रहस्यविषदात्स्य
इकगाडेशतगाः ७मासः सर्वेपदेसर्वेस्त्रिविमध्यविसोपमेनेष्ठफलेनिशवः १०
अथार्थाः स्थिराः स्त्रीग्रहाः चतुष्पोश्वनवंधावमारभ्य षट्कगावइराशिगता बलिनः
सुःदशमाधावन् ततीयेनावलां पवनेमानावलिनः स्त्रीस्त्रयेः तथाडेनभागाः विप
मराशिस्थाः उमोसः पुरुषग्रहाः बलिष्ठाः परेस्त्रीग्रहाः समेसमराशोबलिनःस्युःपते
षपूर्वोक्तस्थानेकेषुबलसंभेदेषुविशेषेणुभाधिकाराद्गर्पविमर्शविचार्यफलस्थमन्ति

गयेवक्रगम् अथ उत्तरफलमाह अत्र यवनभाष्याद्युरफशास्त्रेनैवेस्यानुच्यते
तथानेकप्रकारेणश्रुतिपतः प्रकाराणामप्यशक्येनाह समासेनैवमेकस्य ग्रहस्य विशहा
गोनीचगोवक्रगामी क्रूरैर्युक्तोस्तगोवा यदि दशकपतिस्तत्करनीचादिभस्थे रवरश्मि
क्रूरदृष्टोवापरिभ्रमितोरिपुभागस्थोविधिसः क्रमेण सन्निवेशो दशकेन गणकत
दृष्टकोणगमपत्ती २२ अस्यार्थः शुचनिवेशायमिन्यनयः सग्रहस्थेन पापग्रहस्य
स्वग्रहाणुः कश्चिद्ग्रहः परस्थानेवा सप्तमस्थानेवाध्येरिहादशोवर्तमानः सन् निवेशो
भवति तथास्तनचेक्रगतिर्देहो निवेशस्तथाविरहहाः पापग्रहोपाध्योनिवेनः तथानी
चगोस्तनीचराशिगतो निवेशः तथावक्रगामी वक्राभिसारो निवेशः तथा क्रूरैः पापग्र
हैर्युक्तो निवेशः तथास्तगोवास्तंगतोग्रहो निवेशः तथायदि शत्रुनीचादिभस्थः अथ
पिनीचयदिकश्चिद्ग्रहः क्रूरग्रहनीचारिगणेनवायाकूरारिगणेनवाग्रहदाक्षयाषपि
तोमयषिषास्कोणनिमनिवेशः तथा क्रूरेणस्वनरःपापानन्यरश्मसमेकस्यानग
नहष्टोनिवेशः तथा तथावृायरिभ्रकतिभेदादशावर्ताहम्यानगतेः ग्रहः सिद्ध
समागनेविधिसः करनेनिक ग्रथवाक्रूरेणवर्षपितरकोणनिमनिवेशः तथास्फुट

बी.
कृ.
५९

नभागः स्वगृहाद्दृष्टग्रहे यथाभोगाभोग्यमेव तदा भवतः स्वस्वमेव यत्याने न जाता
ग्रहा निवेशः ग्रहाधिष्ठितयोगाः सचेतद्दृष्टस्वगृहात्सप्तमो भवति तदा निवेश
स्थयोः यथा राहु पुरुष स्वर्भानोः राहोः पुच्छं राहु पुच्छं गाः आपस्व ऐवराहु भोगपापाः
न ग्रहि निशाग्रहस्य निवेशः अथान्यान शुभाश्रकागा याह अनीत्समान लघुमस
भागस्थितः स्वभावादि पदे शुभस्य शुभन्यः शुभस्य स्वाकोन स्वयीर्यमेव कार्यविधान वि
शुर्येनास्मिः २४ शुभार्थयोगग्रहः तन्नेत्स ग्रम तीत्र भाग्स्तानेत्स्ने स निवेशः तथा शुभ
भागस्थितः स्वर्यो ग्रहा शिन्नरो धास्थितः तस्मात्समभेन नये पालशस्थितागृहनिवे।
लः उक्तं च सम गतिहे स्वयोः स्वभाग स्वस्व इ तित्यायागृहः शुभस्य स्व कोपापग्रहेषु
सह देवा पर्यायो करोति स ग्रहा वीर्ये शुक्रान च बनियतो यो ग्रहः कार्यमेनो भिल
क्षितविधानकर्त्तनसिभुः समस्योन भवति एवं सर्वे पापग्रहाणाम् स्वाररदानी चेद्दृशा
नोद्रव्यविशेषमात्र चेदृस्य यो हादशो हश्चिका ग्रहेनैशान्यिकस्यापा विधायान् रा
पोतोन्वाइस्मि स्विममयेवे रे शोचपः शुभमाशः पदा नः २४ उभयोः स्वर्योन्तयो।
विपत्नगयोः सकाशान्नहाद्शो स्थाने यदि वेद्दा भवति स निवेशः तथा हश्चिकायां।

केन्द्रेषु वा [illegible] शुभफलदः तथा [illegible] तथा राशौ
[illegible] शुभफलदः तथा [illegible] फलदः सन्निधौ
सः तथा [illegible] भवति तथा [illegible]
भवति निधनस्थः [illegible]
[illegible] शुक्रे भौमः [illegible] ॥ ५ ॥ [illegible]
[illegible] सौम्यः [illegible]
[illegible] तथा [illegible]
[illegible] शुभो [illegible]
[illegible] शुक्रे [illegible] भौमः [illegible]
[illegible] शुभः शुभफलदो
न भवति [illegible] शुक्रे [illegible]
[illegible]
[illegible] ॥ ५ ॥ [illegible] शुक्रे [illegible]

वी.
वो.
४५

द्वापरुषराशयो मेषमिथुनसिंहादयो नेत्रगताः॥ [illegible] यदि शापो [illegible]
नया इत्र फरोदाबस्य [illegible] तान्नुन मे विनत्रु ने॥ [illegible] मृतो नय पप्मेन॥ [illegible]
स्याद्दरफरोदाबस्य विनत्रुते॥ न षाडासकुल [illegible] निषिराशो समस्तेगावा॥ समयामिश्रुष
कर्कटकन्यास्यः ने [illegible] [illegible] विनत्रुने यदि [illegible]
नयपोनेनरो दोषबद्गुमे विनत्रुनेमस्तोम्बरे [illegible] पमवास्ने [illegible] जन्मसशुद्धि
मन्महृनीयविवाध्ये॥ अयो हृषेन गृरिष्पि विचार्या मिति॥ इति [illegible]॥ ४०
सुषस्य [illegible] विमारिहृषे स्यानेनिषा [illegible] न्निदः॥ [illegible] भवति॥ ४१॥ [illegible]
कथा॥ २॥ रता हृषेप रेसु भो [illegible] विभेविभस्त [illegible] भनः [illegible] नेराभवा॥ ४२॥
असायेः॥ न [illegible] स्याने [illegible] स्यानेदस्यारिहृषे
स्यानानिक [illegible] न्तग्राहिनिसेवेधः न [illegible] स्यास्त्योदर्विनाः चन्द्र
स्तती [illegible] सा [illegible] बुधः गुरुरे [illegible] शुक्र पंचमस्थः [illegible]
[illegible] हृषेर [illegible]॥ [illegible] हृषेहितो [illegible] सभाशुभ [illegible]
वति॥ [illegible] [illegible] वति॥ न [illegible] नयः [illegible] भयजापिपे

रविंशोपकवसेनलब्धिगणे अथ तृतीयदृक्षेप्यानमय्याने विंशोपकविंशोपकाभावे
सग्रहाशेः सकाशाविभेविभेदाणिश्चयेष्ठमेण सौम्यसौम्यग्रहाणेन्नत्रणां षड्वर्गद्द
णाद्दृषेपदेभवति अथमर्थः सग्रहितोयन्नौम्यराशिवृक्षनेमानात्मीग्रहः दृष्टि
ताः मतुः विंशराशिश्चनक्षेपेवमयद्दस्थानेषड्वर्गद्द्रहाः वर्तमानाद्दृष्टाः पुन
रपिसमाहमनवमस्थानेश्वसौम्यग्रहाः सौदृष्टिताः पुनदृष्टमेकादशाद्दादशस्थाने
षड्वर्गग्रहाः दृष्टिताः इति षष्ठवन्नपंस्थानमन्नाने रात्रीविसौम्यषड्वर्गग्रहाणां
तेषांराशिस्थिनेरात्रिदिवसफलदेषंरक्तअथमर्थः रात्रीवर्षप्रवेशेसौम्यग्रहाणांदृष्टेद
वेदिवावर्षप्रवेशेपापग्रहाणांदृष्टेदत्ते नेष्टफलपदंदर्पस्थानेषुश्रियनात्रदावृत्ति
नाभवेति इदनानिके चेदृष्टानिशुभक्रूरधाः नार्थः सौम्यग्रहाः रविभौमगुरवः शु
क्रश्वग्रहाः प्रवनपुंसकानसंति अथविंशानिविंशोपकाः परमवसेर८ तत्रदृष्टि
दृष्टस्थानानिदतिकारणात्तन्मुथिभेकेनसंख्याः पंचनिविंशोपकाः स्ववर्गदृष्टिपदेषुश
नवकंपंचविंशोपकाम्सनेनस्थानानांमार्थेदाहृताः स्वयोरपरपात्रहानांतत्राग्रदृश्या।
विस्थानेषुवसेति अतः प्रथमेदृष्टिपदेनयाम्य प्रचग्रहेण फलानिसावेति ध्वेतो

गी. टी. ४४

द्वितीयाद्येषदेशासे श्रवणसंपवविशेषकः सज्ञानसमाहमनवसमधाः सीदरा
पानिश्रवकृपालेति दृपासप्यानश्रुरुपत्रहाः सयोनिश्चनिश्रतबेपोनंतीयदेव
पदेशासे कृशाविवेचवनेविशापकाः पवेलवेधाद्येयस्यानानि तपुमेयमलानि
नदैवानिनिराशेने श्रीगलेनवभूषणेगांगानर्क्षिविनामनिलतलजनेनानेतमवि
केधान एवस्मनिधुसेजनः पदेतिनमसुवालतनीलकंदविबुधाविड्कि वानुर
याथायानेधाश्यारुवेआनिवनपाशेत्तोविवकुवाधान १ इति श्रीदिवाकरदेवा
त्मजविष्णुनाथदेवतविरचितनीलकंठानिविन कृ नवताने धाश्यापाताध्या।
यस्याख्यासहनिःसमासः श्रवणसदमानपनमाद् नवाहोयन्तमिश्राकेः पदा
सत्सादनीन्याह प्रणव १ गुरु २ लान ३ यथास्य ४ मित्र ५ माहात्म्य ६ माव ।२
समर्पनाश ७ आत्मा ८ तत्त्वोपाये १० राग ११ तनो १२ माता १३ ननो १४ वेवित ।२४
मेत्र १५ कर्मो १७ मासे १८ समन्वय १९ कर्ता २० पशनःसमान २१ मानस २२ ते
वेधसदम २३ यप्यु वेदकेय २४ मनोश्रमस्ता २५ परदेयाः २६ एना २७ न्यरा
शः २८ स्यास्यकर्म २९ सर्वात्म ३० लयकायोसिद्धि ३१ उद्दाह ३२ सति स

सेनायः ४७ अज्ञा ४७ चौलिः ४८ सूते ४९ नतुः ५० मायः ५० व्यापारः ५ सहस्रे
पानीयपतने ५५ रिपुः ५६ शौर्यो ५७ पाप ५८ दरिद्र ५९ नेतुगुरो ६० धरिक्षुप
पा ६१ भंग ६२ अमिंधनै ६३ इतिवा ६४ शावाम ६५ पंचासतस्तमनिमित्तयोः
सुयोग वेदान्तिम इल्लिनमेरोहर्कं शके निमित्त ... संज्ञे शोध... शुद्धाः ... ता।
रासेसग्रेन वेनैककुभयेनदृष्टः ५ व्ययाधै: शुद्धिरिय... वर्षप्रवेशे चेमरा ... मध्ये
रविः पापाः सग्रयोगयोरितिसर्वे ... चिरा ... सुख्योः ... पापाः सग्रपाप
रापादिपुत्रसंपत्सतं भवेत धन शुभाशुभ सहस्मानयने विशेषे सन्ता ... याने पेता।
धाने शुत्या अय योरन्तरासे ... रापिशेष्यासि ... सप केरापियोमरतिता।
अथ यो ग्रहः शोधने नः क्रियते सचेपापन ... सेतोरा ... पाग्रह ... सका
शादिस्यधैः शुक्रा शुद्धं भवति नः ... ग्रहपापा ... धाने स शुद्धम।
अयो ग्रहः ... पापि ... योः पापाः ... रान्तराले मध्ये ... भवति तस्य
३ क्रूरापादिपुत्रसहस्रैर ... कराशिसहिते ... पादिपापाधापादयोमध्ये
सतेभवति नरेकाराशिनेयोगमध्यैः शिशुग्रहपापधीशुक्रा अयेग्रहे ...

श्री.
के.
४४

स्याभावसहस्रमपि वा उक्तं तत्र इन्द्रसमिन्विन्नपर्यायाद्विरिति गुणा इममिति से
वेशहेस्मद्वेभानिभवनेपनेराणिय योगाः तत्रमिति योगसंकोपसत्वकेलेयेउदार
रणसर्यः स्याद्० १० । १। ८। वेदस्याहसमयो० ४ ।२२।११। ४४ यो चिनः योगः ६ ।१४ ।४९
थ० अवसते ०६ । २।५४। सुनेजालेगुणसहस्रे० ४ ।१२।४६।१४। तत्र तदविषयपद
सहस्रसाधनमादे त्यन्वलसस्मान्न उद्विषयामुक्तं साधने गुणविगुकस्वेज्यः
स्विविलासे विनियिसर्वे हस्रय पाणि भिधनन्सहस्रमेव द्वादि। ४ अत्राथः प्रस्तान्वग्यस
हसमसाधनाद्युन्यस्वः विपरीतेतत्र विषयाभ्यसहस्रमयः संसाधने कार्येनद्यथा य
दारविमध्ये वेदःयाप्यः तत्र यान्यत्तौ वर्षप्रवेयोनेदावहस्रमध्ये विः याप्यः
तत्र योग्यनेविद्यादुहसहस्रमेयुवनः यथापायाहसमसाधने गुणसहस्रमेनद्र
नविशुद्धस्वेनेत्याग्रहः कार्याद्विविलासिनोविलासे विपरीतं गुणसहस्रमध्ये
उहः याप्यः सर्वे द्विविन तत्र योग्यायाप्यलेदस्मादि सेस्थानः कार्यो नद्यथाभियया
याः सहस्रसुधावदेति उदाहरणं रविमध्ये ४ ।१।८। ८ चद्रः ५ ।१२ ।४।५२ योगावि
केन ।१५।२० ।४५ लग्नमुनेः ५ ।२ ।२५।१८ योगकेः ५ ।२ ।१४ ।६ हस्रमेव विद्यासहस्रे ५

२।५४।२१ उच्चसहमे ४।२।४१।२१ तदूनमध्ये ८।२४।२१।५।१। शोधिते शेषं ४।२२।२।५१
२१ लग्नयुते जातेयकाः सहमे ४।१५।४१। अथ मित्रसहमसाधनमाह ॥ उच्चसह
मतत्सहमतस्य जेन दृष्टान्यायानि हि सितामितेन तन लग्नकालाने चतुष्करी सिता
मित्रनामसहमेऽजग्रुहंधाः ॥ अस्यार्थः दिवा गुरुसहमतः गुरुसहममध्ये गुरुसह
ममध्ये गुरुसंशोध्य येन ततो मित्रेण शुक्रेणान्विते शुक्रे कार्ये अत्र लग्नयोगेन कार्यो
शुक्रस्य शुक्रत्वात् तच्च वन उक्तरीतिनिःकार्यो येक तासाध्या सेध्यदेशेऽत्राय
भोनरासे शुक्रोन चेटितिन दुधाः मित्रनामसहमे विदुः उदाहरणे गुरुसहमे ४।२
४१।१।२ गुरुसहममध्ये ४।२।२५।१।२ शोधितेशेषं ८ ४।११८ शुक्रेण ७।२४।१०।४८ युतः
सेकृतातेमित्रसहमे ४।२५।१२।२१ अथ माहात्म्यसहमसाधनमाह ॥ उच्च
दोमेशोधयेत् इत्थं च स्यात् माहात्म्यनम कमसाहिलोमम शुक्रेमेदारद्ध्विनक्रविलोम
मासात् सा शुक्र चक्रेयम्ब्रसो ॥ अस्यार्थः उच्चसहमाङ्कमेशोधयेदिवाननः रमवर
श्रेयोगः सेव ताच कार्यो च कदाचौ अस्यादिलोमे विपरीते भोमसाहसमध्ये उच्चसहमे
येन ध्येन स्यात्माहात्म्यसहमे स्यात् अस्यार्थ द्विरविसमेदा कोनमध्ये शुक्रविशोधयेत् नके

गो बैविसामेपुत्रजन्मोधवानिबोधप्रः यो घस्त्रये पाता दिवञ्जभव तु से ५ जतो मासे येन दास
दसमसिका सदसंख्या उ राहस्वाग पुत्रजन्मये ॥२॥४१॥४५॥ मासस्त्राहे द ।४१॥२॥२ह
शाथि नयोध ॥९८॥१॥५॥ लग्नपुत्रजन्मेषु जाते मासमासदसे २।९॥४॥४२ शानिम
ध्यास्त ४ द ॥४ द ॥४५ पुत्र ॥२४॥३॥४६ कापि नेधोपे ॥२॥ लग्नपुत्रे जातेमासमास
हसेष ॥२५ धपुत्रसामसर्थोञ्जन सदमयोवानयत्नमा मासमर्थंमाशमत पविशेषायना
कविताकमपृषप्रजनसीवादिपुत्रोत्तनते उरानवन्ताकिंदोनायकृत समदेशः ४
पुत्रायेः श्रीरामोमानतु पत्नपुत्रस्वामिने विशेषाथादि वसनवेरा जो विसामेसपुत्रमा
यो विशेषाधयेत ॥ लग्नयोगाः सकमायेसर्व नन्तामपोसदसस्थान ॥ लग्नस्वामी चे
द्रोमस्तदा किं वायोमनत्रोहः ननु पदनिलग्नस्वामिनिति भौम सोमादि पुत्र पञ्चत
मनतोटेवा या जो च तत्साव पो सदसस्थान ॥ पुत्र ह म ये से सा थाशन्तदा चेतर
उ यो सेयः पुत्रावादितिलग्नयोगाः सकनावतपुत्रात्सदसस्थान ॥ उदी दराममभो
मातन्त्र पविशेषाधस्तुमे पुत्र लग्नस्वामीभौमामिलपुत्रतः वाराणात्रकृमपोह
२४॥३४॥२॥ भौमेद ॥४॥३॥३ पदेशेपितः पोषे ॥४॥२॥३ लग्नपुत्रे जातेमासमर्था

सहमे।२।२८।१ स्फुटमध्ये८।२७।३५।१२ छायोनेर्दा।४८।५४ पंचाधिकेषोंघ्रे ।२२।
४८।१९।स्तथपुत्रेलेकेसातेश्रीनक्षत्रे ४।१०।१४।२२।अस्थगौरवजन्माभावात सहमा
नयनमाह दिनेत्रोसुद्रसंपायानंनक्ष रविकृमादर्कविधुर्यदेषो वीमोजकेके
रविमर्कि मार्केसया थ्यवाभेनिविपरा जानानो ९ स्मस्यार्थः दिनेदिवसे गुरुसमेधे
वेहः चोधाः विधों व्यः नक्षत्राशीगुरुसमेधे रविविषेधाः चद्दुयोगा कायोः उकथा
रीत्यागोरवजसहमभवसिधोध्याधे गुरुछायाभोमरानेक्षमर्दासिवाराज्ञास्तुर्थे
चंद्रोनेचत् नदा योकलाकायेंमें दिने वधोपत्र रानुक्षिकीयानिमधे स्तुषेकेस्तयो
विधाध्यानिविपरानैकाकविपरीनेस्तुयो मध्ये निमर्थेपासध्यायोगः सेवकानामेका
यथा राजतानसहमभवमः उदाहरणागुरुसमधे ७।२५।१५।१४ चंद्र ६।१।२२।१५।४
योगाधिनेयाद्ध ९।१।२४।२९ रविपिएड ११।४८।१२ गुरु नक्षत्रजीत गोरवसहमा २
।१५।१५।२२ यानिसमधे ६।२।९।५५।४८ सूर्यो १।३८ योगाधिनेयाद्ध ८।२१।५५।४५
स्याप्य्नजातेराजसहम ४।१९।२२।४२ जातेसहमेचयं ०।१२२।४२ अथमा
तपुंजीवितोपुसहमानो साधनमाह यानेउनोयास्यसिनेविनोमेनक्षसनोह

जी.
के.
४७

निधनमिंदुर्मीन्यात् स्वर्भौ विनाकोणगृहमाविंनोहिवामेनिधौ दसमसेनयोगः॥११॥आ
णांशः दिवसेवे इतः वेद्रमध्ये सितेष्वके अपास संयोगः विलग्नेन नेत्रागो सुक्रमध्ये
वेदः योगः सप्रयोगः से कन्याचवायामानासदृशमेभवति स्वर्दनिर्योगगृहमध्ये वेदे
विवेयाः तन्त्र ब्रह्मसमेसात्स्रवाहिशानिमध्ये गृहः योगाः इदं निषिवामगृहम
ध्यसानिः योगः सप्रयोगः से कन्याचवायोनजीविनावो सदृशमेस्यात् एवंवामामे
मानः सदृशमनस्येगुरु सदृशमसेयेश्वराद्दृशान्वेदमध्ये शुक्रे पापान्वितेग्राह्य १।२३।२
४ पापस्ययुग्नेमानेमावसदृशः १।१५।१५।१५२ गृहमध्ये वेदयोगान्विते ग्राह्य १।१।२५।२६
सप्रयुतेसके जानेवुचसदृशमेषु।२४।२५।२६ पापानिमध्ये गृहपापान्वितेग्राह्य।१।१३।१४।
सप्रयुग्नेजातेजीविनावोमदृशमेस्यात्।१।२५।१। १६ भावानसदृशमसेवोबुधसदृशमे।१५
१।१५२।। सुधर्मसेनामनक्षत्रसदृशमानमानयन्तमार्ग॥ कुर्मेत्तमावाहितिषिवामस्य।
क्रूरोगाख्योमिंदुनननमःसरेषु स्याब्धसपाससंपन्विदुनोहियामेनिधौडेमनुपं
सहावोना॥१॥ अप्राणांशः दिवामेमममध्येबुधः योगः निधिरागोवामेशुभमध्यमो
मयोगः सप्रयोगः सेकन्याचवायोनमके संसदृशमेस्यात् इंदेनचुपंसन्नस्यमीवेद

क्षेमरा मरा हो गावे श्रकोन लग्न सामी वे दः वोध्यः लग्न फाः से कालाव कायो मध्यस
मह मे स्थान॥ उरा हवाम॥ भौ मम मे ग्रुध यापिने शोषे ०॥१॥१९॥२८॥ लग्न ग्रुने॥
से कजाने कर्म सहमे॥१॥२४॥१२॥१३॥ लग्न मध्ये वे हेयापिने वोष ९॥१२॥१५॥४
लग्न ग्रुने मा ने रोगसहमे॥२॥१३॥१८॥ ग्रुम ध्ये लग्न सामि नि भौम यापिने शोषे॥९
॥१०॥ स्त्रि लग्न ग्रुने मरणसहमे॥४॥२४॥५॥ ग्रुध क लि स्त्रिमा मा सहमा नामान
यन माहः कलि सम ल॥ गुरु शनि ग्रुने वि लो म मि पि एवं रो मा॥ मास्तु लिमे स
मि म या स्थ नी वा हा ये वि वि लाय ग्रुने ग्रुरु मा॥ लग्न मध्यो योः दिवाश्र मध्ये भौमः
यो धः विलो मं नि पि भौम मध्य गुरु यो धः सर्वेरौ मे निलग्न या ताः से कल का यो
लम्न लिम हमे समसहमं च भवति॥ दिन गुरु मध्य यानि यो धः राजो यानि गुरुः
यो धः लग्न पुनः ग्रुध योगाः कार्य॥ दिलि॥ यो धः लग्न ग्रुवा श्र पाभोन राने ग्रुधो
न वे जरा भक ना वकार्यो न कर्म सहमे स्थाना॥ इरा हवा ने गुरु मध्ये शनि योपिने
शोषे॥५॥१२॥१२॥ लग्न ग्रुने से के जाने क लि सहमे॥१॥२०॥ शो सामा सहमे व॥५॥१९
रा गुरु मध्ये शनि शो पिले शोषे॥२१॥५९॥ ग्रुध युते जाते सा स सहमे॥१॥५॥२॥२

नी॰
क॰
८८

अथवेधवेरकसन्नसदृमानयनमाह। दिवानिशिन्नाकृभिनेविधोधःवेधाक्येन
त्रिभिर्वेरकं स्यात्। वासरेषुयेनस्मनिरवसतोरिष्ठु विशेषधात्कविरार्कि योगात्॥५०॥
कुस्याधेः दिवाराओवघेप्रवेशमनिकुधमधोवेदृधाधःन उयेयाः सेकलाचकायो
नरावेरकं स्यात्। दिवाराओवघेभवेशमनिक्षमवेदृमधेकुधःधाधः स उयेया से
कलाचकायोनरावेरकं स्यात्। ब्रह्मभावमधेचवेद्वधाधःशनिर्योज्यः उक्तकसे
कलाचकाद्योमृनिश्च स्यात्। उदाहरणम्। कुधमधेवेदृधाधिनेयोह्व २।२०।१९ १२
स उयुनेमेसेजातकुधमद्धे ४।१८।११।५६ वेदृमधेकुधधोघिनेयोह्व ४।१९।४१।३८
सउयुनेजातेवेरकसद्दृके ९।२३।५४।३३। ब्रह्मभावमधे ०।१३।४५।११। वेदृधा
धिनेयोह्व ०।२३।४९।४५ शनिगुनेजातेमन्दमद्दृके ०।२८।२५।३२। अथदेवानरा
वेधसदृमधेयानयनमाह देवानराकेयमधमाद्विधाधाध मेन्द्रग संनलमत्रव।
स्यात्। अहर्निशोविनयवसेनवाहिधोधयसवोक्तपदर्शेसद्र्य॥५७॥ अधाधेः सेन
नरिवाराओवघेप्रवेशोमनिनवमाधवमभावमधेपमेवारेणवमभावरमाविने
विधोधाःउक्तवलउयोनः सेकलाचकाधोउदेधानरं सदृमेस्यात्। अहर्निशोदिवा

ग्रैवर्षे प्रवेशे सति मुथंभावात् यत्स्मात्वान् विनयं पत्नमावस्तामिने विषेकाथ्र
येसस्तत्र्योगा सेकनावकाया॥ ग्रथे सद्दमस्याला उदाहरणम्। नवममावमथे
९।२९।२०। नवममावस्वामिने गुरु ८।२९।१८।१३ विषेक ध्रुवा १९।२।१२४ सप्त गु
ने नाने इथ्य सद्दमे १९।१।१२।२२। ग्रथ पर दान्य कर्म वाणिक सद्दमा नामानयनमा
ह। सिनाद या सार्के मथान्यरा नाद्दर्थं सदा प्रावस्थायक मे वेद्राकनिशामन।
या निशा यो वा पद्द सुद्द गि संविनपदे वो ज्ञा।।९।। ग्रथार्थः सदाहे गोधे शुक्रम
यो सर्थः शोध्यः चारवादिनि सत्र योगः सेकनाचकायो ग्रन्यद्राद्द यं सद्दमे स्यात्
ग्रथादिव से वेद्र मध्य धनि विशोध्य वामे निशा यां धानिम ध्य वेद्रः शोध्यः सत्र योगः
सेकनावकार्या ग्रथ कर्म सद्दमे स्यात् यास्यादिवा रात्री दिने वेद्र कु सद्द मन्नेन
यारो सा सार्धन द्वाणि कसद्द मम वेवि निघ्या दिवा रात्री वर्षेश वेदा स निचेद्र मथे
ग्रथ शोध्यः सत्र युता शेकनावकार्या वाणि कसद्दमे स्यात् उदाहरणं सुक्रमथे
सूर्य शोधिने शेषे १।१०।११४१ सत्र युते लाने पर स्ती सद्दमे ११।१४।२९ वेद्र मध्ये
पानेशोधिने शेषे २।।१४।२८।४२ सत्र युते लाने वणि कसद्द मे ४।२३।१०।१२२।१४।

पकार्ये विवाहसिद्धिसहस्रयोगानयनमाह। यानेविचार्ये निमित्ते दृष्टा यो विशेषा स्तं येन भञ्जपवधमानन॥ एकाकायेसिद्धः सततविंशोध्य मरेसितानक्षतविवाहसहस्र मध्यायः स्वितक्षत्र निमधेके विशाखाधः स्तयेतला विस्तामो एदोयोन्यः॥ मानो कानि मधोचेदः पोध्यः वेदता विस्तामो एदोयोन्यः सेकतातवकार्योचेकार्ये सहस्र मानल सततेहिवासागोवर्षेवेक्षन निश्चकमध्ये शनिशोध्यः स्तयोगाः सेकतातवकार्या लहिवाहसहस्रमानल॥ इसहुनो। कानिमध्येस्तयेनाथिनेशोधे। ८।२४॥।४८॥ स्तु येता विस्तामो कानिः सेनशुतेनानेकार्ये सिद्धि सहस्रे॥१६॥१॥४२॥ शुक्रमध्ये शनिशो ध्याक्षयं॥॥४०॥४४ स्तशुतेजातेसेक विवाहसहस्रे॥४॥४८॥४८ शुक्रवा रसंतताययारानयनमाह। गुरो रूपेयशोध्यमवेक्षस्तनिवो मेनिषिद्धशानिनाविशो ध्या॥ षष्ठीतिप इस्मादिशासदेवसेना यसशानमपास्यशृज्ञान। क्षमायः दिवसगु रुमध्येशोध्यावस्यः निशिवासशुधमध्येगुरुः शोध्यः स्तमयोगाः सेकतावकार्या नमस्तानि सहस्रमानल॥ सरेचदिवारात्रौपानिमधोचेदशोध्यः षष्ठितिपत सहि भायोयोन्यः इस्मादियत्र सेकतावकार्योनमेतापसहस्रमानल। वारमयमयेका

रिक्तोभिप्रसंगोकेनसंबंधः अथ शुक्रस्याशीतिवर्षसदेवसद्भवनेषु भवनमाह अशुक्रः सदा योग
स्थितो यद्युपपदे यो नोत्तमः सोऽपि सदा पुरो भा पी [illegible] भवे वसदेहसे सेय [illegible] समेत
ग्रहस्य पापभोमान [illegible] अस्यार्थः सदा दारा वेशुक्रस्य पोष्यार्थं भोमे [illegible] पाके रिपा
स [illegible] योगः सेकतावकायोनान [illegible] सदा सद्यो भवान् सदा रिपा दैवैनि या सदस [illegible]
[illegible] सदसे विद्या [illegible] योगः से कता व का योनन्यापि सद्भवेयात् वचदेदस
[illegible] सम [illegible] योः सदस्य [illegible] देसे तस्स दसद्य [illegible] यजा [illegible] पाप [illegible]
मादिस्यापि [illegible] अथ [illegible] पार पाप [illegible] पापसाहमाप [illegible]
[illegible] अन्यानि [illegible] निमित्त [illegible] पाप [illegible] तमपाप [illegible] पाने
[illegible] पाने [illegible] निमित्त [illegible] अस्यार्थः [illegible]
[illegible] निमित्त [illegible] निमित्त [illegible] निमित्त [illegible]
कताव का यो [illegible] सद्भवे [illegible] निमित्त [illegible] निमित्त [illegible]
[illegible] योगः से कताकार्यो [illegible] सद्भवे [illegible] उदाहरणम् [illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] से कताने [illegible] ॥ [illegible] ॥

श्री.
क.
५

निमध्ये ह्रस्वाधिनेयाधे ००।।७।।१०।। विषुमत्वेभ्य।।१।।४४।।८ ध्रुवसे कजाते मतामहे
मे।८।।२८।।२४।।२४ शुक्रमध्यमोमयेवाधिनेयाधे ११।।४।।४९।। मस ध्रुवे जाते शुक्रमहे
९।२८।।१।।१।। विधामहेमध्यमध्यगणमहे मवाधिनेयाधे ८।।१।।७ ९६।। सम ध्रुवे जातं मपो
नि सहमे ८।।८।।४४।।२४ ह्रस्वोमोयमाः सहमेन देवकल्मसहमे ।।४।।४४।। २ अभोमध्य
शनिवाधिनेयाधे २।।२१।।४४।।४२ सुधध्रुवे जाते नाग्रमहे मे ०।।२९।।७७।।४ अभोमध्य
ध्रुवेवाधिनेयाधे २।।१९।।२८ सप्रध्रुवे जाते सकआपारसहमे १।।२।।२४ शानि
मध्यचेदवाधिनेयाधे ००।।४।।११ सप्रध्रुवेसे कजातेपानीयपातसहमे १।।२।।४८
शयथा शुक्रयोपापसहमानामानयनमाह मेरक्षुआन्याशनिध्रुविसोमेशोभ
वहीमविसीचध्रुवात सोयोविलोमे निपिरवं वस्या उपायरत्नशनिनाविधेय
ध्या।।५२ ग्रस्तार्थः दिवसेभोमममध्ये शनिपाप्य्याः रात्रौविलोमंसानिमध्यभामःस्पा
ध्यः सेमयायाससेकलववतायोलहि ध्रुसहमयाल दिवसध्रुवसहमेमध्यभोमःस
ध्याः रात्रौ भोममध्यध्रुवसहमेसत्याध्ये दवेधविनिलग्रयोगः सेसनाचवायोसोध्येम
हमंभवति उपायई ज्ञशनिनाविधेयाध्याः इत्यत्रिमसोकेनमंसुधः ग्रसदारिहाश।

स्मानसहस्रेणमानयनमाह। वामेनिशितेनविषेणाप्नुयात् तत्पुण्यंविलोमेनिशित।
द्वीद्वेसुयोजनतःसर्पमपामानंकुर्यात्तत्तुवांकुरुतः पुनोऽज्ञा। १२। अथार्थैः दिवस
शानिमध्यरेखा [illegible] ःशोध्याः राशिगुरुमध्यशानिशोध्याः लग्नयोगाः पोकानाचकार्या
उपायसहस्रेणान। दिवसेपुण्यसहस्रमध्ये पुपः शोध्याः पुण्ययोगाः कार्याः माशेषुपय
ध्योपुण्यसहस्रेणायुतुपपुत्रैः कार्यम्। सेकतानाचकार्यानक्षत्रादि दुसहस्रेमानं दिव
सेसपीपुमध्येसयोगाध्या ७१। १० तत्केराशेचेहशमध्य। १। नचेदःशोध्याःपुनरामा
सयोगाः सेकतानाचकार्यानक्षत्राःसहस्रेमानं उदाहरणं। अयमध्याशानामधि
नेशो [illegible] १२। ५२। ५२। सत्रपुनेजातेपातुसहस्रे। १२। ५। ४। ७। नष्टं पुण्यसहस्रमध्ये
सपिण्डापेशोरत। ११। ५४ सत्रपुनेमासेमध्यायसहस्रे ५४। २३। ३४ पुण्यसहस्रमध्येषु
धेपोधिनेशः। ०१। २। १२। २२ पुपपुनजातेदादित्रसहस्रे। ९। २। ४२। १५ सूर्योत्सुमध्य
सूर्यशाधिनेशः। २। ३। २९। ५४ सत्रपुनेसेकजातेनक्षत्रजासहस्रे १। २३। ४५ अथ
नसपदवेधनसहस्रेणानानयनमाह। काको। १। १५ दृनःशेषापिशाजनसाध्यया
निशि उदयाकान्तिविशेषाप्नुयात् वामेनिशितेनवेधने २२ अथापेदिवाकाको दूनःसाद्

राशित्रयं ५।१५ विशेषोत्र योगः सैकनाडिकाफलं ज्ञानस्थानि शिरावोधानि मध्ये कल्प्यो
ईसाधराशित्रयं शेषाः सत्र योगः सैकनाडिकाफलं नलाधा नसत्वमसहस्रमस्थाने। श्रुद्धि
दिवसेषु भागसहस्रमध्ये एवानि शेषाः राशौ भागानि मध्ये भागसहस्रे भेषा ध्यनत्र योगसैक
नाडिकाफलं नष्टं धनसहस्रे स्थाने उदाहरणम् अहं राशित्रयं मध्ये ११।१५ ज्ञानेनाधि
नेयो धनं ९।१६।।१९ सत्रयुतेसत्र नक्षत्र धनसहस्रे १।२५।१५।७० भागसहस्रमध्ये भागा
नो भागाधिनेयो धनं ३५।१४।।१४।।११ नक्षत्रयुते सैकनाडिके धन सहस्रे।। १।१।१५८।१९
कन्यासहस्रमध्ये वा राशयनमाह। चेद्रमिनाः यस्याः सदा सेनाम्रमश्रवणं भागा
स्थे मया भागेभाः स्थाः यानि शि १५। अस्याधः सदा दिवारा नौ भुक्तमध्ये चेद
शेषाः उक्तवृत्तिनिसत्र योगः सैकनाडिकाफलं नक्षत्रस्थान सहस्र स्थाने। दिवसे भागा
सहस्र शेषस्थं शेषाः राशौ भागसहस्रमस्तयं मध्ये शेषाः भवना। एवं दृष्टान्तो
यान्यः सैकनाडिकाफलं नराशु सहस्र स्थाने। उदाहरणम्। भुक्तमध्ये चेद्रुपायिने
इशेषाः १२।१२।। नक्षत्रयुते सैकनाडिके कन्या सहस्र ३।१५।१५।५५ भागसहस्रमध्ये सं
ध्यां शेषाः ध्यनये शोधा ३।१५।।३।।१५ नक्षत्रयामध्ये १।२।१५।१८ नक्षत्रयुते सैकनाडिकामध्य

सहसे ॥ ७ ॥ अथ ॥ ७ ॥ अथ लिख्यते समरसिंहे सति नो लिखित समरसिंहे द्वितीयभावस्थितेन से।
तातं वेषा अथ लाभक यामे क्षेत्रे वेश्मभवनि । लिखाम समरसिंहे कोणलिखितो यामे यत्र ।
मलिलाहितयमायै समभनिपाक जन्मादिपलक्षणे । यावत्ता नाम मे पिसे कलत्र मलि
समरसिंहेन द्वितीयभवनादि स्यपि पादेलिखित त्रिशालिनि पादे से कलत्रसमा ।
यालि: श्रुत्वेषय कलत्रेण द्वितीयभवनादि तिपादे स्थानास मरसे शेषे कोशा परेत ।
समरसिंहेन यथा याम नाम कलत्र यामम न्यथा नाम से समरसिंहे द्वितीयभवनादि से षा
तो लिख्यलिख्या दे से कलत्रा ना लिखित न पुत्र लाभ मसे रा चार्ये समरसिंहे कलत्रा नाम
[illegible] समरसिंहे: दिन से षपन पालिभ्य यान पाति शुभा नः क्षेत्र का
अभे सोऽस्य पुनः लिखित ना लिख पुनः लिखा मा स्ये कलत्र: [illegible] तरा श्येन न भवति
लाते न दा स्य पुत्र्या यावत: से [illegible] स मभा ना [illegible] षा सा: पा स्या से द्वितीयभ
वना लिख्यता स्य से क पेशा पिने पुत्र वि [illegible] मिलिन से वि लिने पे पुत्र [illegible] समरसिंहे: दिवा
से वयं पवे पो स नि स्य ये [illegible] लि स्य का शे [illegible] दि के स्या [illegible] जा सा लिखि याम से पो धः कला
दि कलत्र पत्नी मध्य [illegible] भवना दिकं यर स लिखे न [illegible] न म्या चद्र स्य पालि स कला ।

नतत्रयस्य मत्स्यविकारोन ॥ ४४ ॥ कर्म्मार्थः सद्भयः सद्भयरापि स्वामी स्वो सम्बन्ध इत्या
ह दासश्चेराधिकस्वम पासह पनत स्थानस्य ः [illegible] वासस्य रातः प्रभस्यानस्य ः ॥
सन्यरिलत्रदधीन [illegible] निनरा चौर्यो [illegible] नःसेनान्निनः [illegible] वसी ह
त्यर्थः सद्भयस्वामी स्वोत्रादि सत्यप्रयानः सन्यदि [illegible] नेत [illegible]
सोवसोनभवनिवत इत्यर्थः ॥ निषाणी निश्चयाची [illegible] भरासि तयोः स
पणः स्वामिनोव यथा [illegible] कालेस्त्रयोः [illegible] स्वामी तथा जनकर
सेचेद्रा [illegible] स्वामी तथा जनकान्तरी [illegible] सा या
वद्दीपरिमिता सिनस्मिन् [illegible] कालिकस्त्रयोः [illegible] स्वामी तथा जनका
लाती [illegible] नयनस्था [illegible] सत्वस्य [illegible] नम
नेनयामत्र [illegible] नयनेपुले [illegible] नेपि।
प्रयोजनभावेपि प्रयोगात् [illegible] पञ्चवरो [illegible]
तेनद्रवेस्थानमान्निनः [illegible] पेः पे
[illegible] नेमद्भुनः पानो [illegible] हीन इत्यर्थः ॥ नष्टविध [illegible] इत्यादि [illegible]

सात्ता निपात्रमानि लक्ष्य योगक्रमपि द्दृष्टस्याने। न छिन्नः न था सदे रसौस्तत्र संधि
वेत्रय पण्णनिमदायं ग्रहः॥ ध्रुवकसः निर्वेसो नेपावेत्नस्य पदे स्तिनदा वसो नय था
स रदस्सोय स्थानेसनि मदाधिकारः सहदा यो मध्य योधिकाराः स्ता वेरासि स।
म सस्त दे सोस्थितः स्तन्तर ग्रयण्य नित्र ग्रहे याने स निस्य स्योपि पिकाराः श्रुनप्रवधा
ले: सस्तना रलग्न्यं ३ को विधाक्ष संवि शा लि रा स्लेन रा हस्या रिपदे स्या नेपवं स्वस्यापि
पदे विरासि कससमणसहा स्वस्यानेस्थितः सन्त ग्र एण्य निम दा वलि ग्रहे रास्ते यः
पवे सस्माधि पस्यास्य सावसेता नेदा नो सस्म सस्य सहि द्रा समाद्दा। सस्ता मिनात्र
भा वगे: सहित चुरत्तस्वामी वसोवु यदि तनस्य स्म सास्य दि: ॥ वेस्ता मिनात्र मत्वे।
गे: चन्त्र मरस्त नेमवो न्द्रहि मवोदिति विम्न सा हो ॥ ३ स्वाधः पन्तस्म सस्ता
मिना सहित रत्न वा भवति यदि सा शुभ प्रकारेण सस्म स्वामी वली स्यात् नदा न
स्म स्व वृद्धिः फलदा नेतेसा समुच्चसह ॥ सूर्यसे करा भविष्य नीति ग्रथ कतां
नो के नयो क गाण कशराम शिभिः श्री केशवदेव तेः शुद्धेन गुने भव न सद्दू।
वेथ्वा सपा रख्या विन सद्वि यो सस्म साधि पपर्धकि मिने नस्वो यला भप्र दम्यान

जी
क.
५५

किमितिमेहयाणंसहस्समसामीरपायोपरिसेभवंति॥ इतिहेउपएसणहुमेचेसामिनाअथवा शुभप्रकृतीनांकेवलदानंसहस्रमानंसभवा॥ फलदानंतेसामर्थ्येनभवेता॥लामसह सभफलेनतहानीत्यर्थः इत्यादिप्रश्नमनः विमेतिवाचो॥ अथामहस्सामेभवलत्तएासम्व दाह अहमाधिपतिनापुनेतिनेपापस्यनमथमस्यर्थतिनेशसेशवेपिवित्तअथवा तिमवेनजम्मनितुरेदमीस्पला॥४८॥अथार्थःजमहमेवयोलयादहमाधिपतिनाअ एवमादिस्वामिनापुनमेसेतेदहवाअथवापापदेशात्तहवापुनेवाअथवाने॥ अशुभपादिसामिनापापदेवाइसपातिअस्थितिसकरोतितदासामिनाशुभ एवेतः सोहनमित्यादिसहमस्यफलप्रात्तिसंभवेपिविसर्वनायोअयानिसहमनाम सहयोगसहानीत्यर्थः॥तेनकारेणतन्नानितन्मकालेतुरासप्रथमः इदसहमस्य सावसेवीत्यसंविचायोंनो॥अथयतिएसहमस्यसाधनेनिर्वसएनिराकरणमित्व तयाह॥काराजम्मनिसर्वेषांसहमानावसावसमा॥विमनएवसभवायोगानित्व येविचिंत्यतेत्र॥४८॥अस्यार्थः येषांसहमसामिनासहप्रकारेणनैवंस्थानेनानि वर्षेकदाविदर्पिनविचारयेदित्यर्थः॥मिहुमेवनकप्रकारेणसहमानोवसंतेसनि

फलदानवमके रराशौ समसप्तमगोचरो फलानि दत्ते । शुक्रारौ उत्पत्समवले सवा
लेउत्पत्समवेधिमकोसिद्धिं धनागमः शुभस्वामीक्षितयुते सम्पत्ये सम्पत्यं विरुद्धं अस्थार्थं
मवले सहमेसनि शुभग्रहे स्वामिना दृष्टे युते सनिपके सासिद्धिधनागमः धनभावि
शुभस्य सहमस्यास्ति वेसतेसनि पापग्रहदृष्टे युते सनि स्वस्य पंथमेनाशाकं वेतिफले
विरुद्धं वदंति यथा स्यात् शुभफलमाह । तत्रात्म प्रा प्रोक्ति युक्तं धर्मेना शत्रु वेतिफलं सविरुद्धं व
देति । शुभा स्यात् शुभफलमाह । तत्रात्मस्याप्र प्रोक्ति युक्तं मधा पयश्च योग्य राशौ शुभलग्नेस्थितेस्था
पोरोकेयथ धर्मास्ति संभवान् । शुभानाम् वर्धतस्य प्राप्त प्राप्तहारकस्थानस्य उत्पत्समवेव
दाभवतिनरासंहस्तांवर्धपयेनधकेभाग्य यथासंमावाकदलेनग्न स्थानस्थितेशुभग्रहेण
स्वामिनायादृष्टेनरा शानेवघोनेसहलपश्चोदितसंभवनः प्रामिस्यान् । अर्थाह पृच्छेस्ववीडेश्च
शुभशुभफलस्य अग्रपापशुभग्रहसंवेधेन युनिरूपोफलमाह । पापग्रहशुभसहे
दृशुभंयाकृतानाशुभंशुभग्रहंपापदृष्टेमारोशुभमसहस्थवे । शुभस्थार्थं तत्रोत्पत्स
मेपापग्रहंशुभदृष्टेवदूवतितदापापस्वोफलप्रवीडेशुभशुभंमवेतन्नेकोवर्धेसमराडे
शुभंस्यात् यदानउत्पत्सहमेशुभग्रहेपापदृष्टेसमसहराडेवर्धेप्रवीडेशुभंस्यात् प

श्री क ४४

रेवं शोभनातेव्रतं ... अथ ... पापं ... शुभे
भवे ... सभवनं ... भा ...
... शुभं ... निं
... शुभा ... नि ... विचार ... यस्य ... विन ... वदे ...
... शुभ ... शुभ ... फल ... शुभा ... फलं ... जिन ...
सर्वे ... सह ... निश्चसि ... शुभफल ...
शुभ ... विचार ...
... निश्चयं ... शुभफल ...
... यथा ...
... दृष्ट्वा ...
...
... सिद्ध ...
... भवति ...

रिस्त्रग्रवर्षेत्रविनयेन। सोथे वेगः प्रतिः शाकुः कलिः कलहः मृत्युः प्रसिद्धः शुभवा ह।
रिहस्य मृत्यु[illegible]कलोवप्रफलंव स्यात्। शारिशुभनिमग्रा[illegible]कलिश्चके विपर्ये
य इति[illegible]गुणफलं[illegible]फलं नाहि परीन फलमादिये। तद्यथा [illegible]
[illegible]शाकम्भस्त्रैणप्रह[illegible]
[illegible]विशारयेत्। [illegible]कलिसन्म[illegible]शुभफलमा
[illegible]नराशुभफलं[illegible]शुभफलं[illegible]
[illegible]शुभ[illegible]शुभे[illegible]
[illegible]शुभमथायः[illegible]सिद्धिः।
[illegible]शुभः शुभ[illegible]शुभमर्थे[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

दृष्टिंगतः कलिसद्मपा॥ असार्थः कलिर्द्विकरकः लग्नसद्मेमित्रावगैः शुभपापग्रहैर्य्यदे
युतेयुक्तेभावभवति॥ नराशयोरिपापमप्यपित्रपापग्रहलग्नप्राप्तिसप्तोगृहबलि॥ न
दीकलेवालदाग्रहेणानसनिवराणामाध्यक्षेग्लनननरजवकसिसदसधाम्यः शुभ
ग्रहैः सहनेयुक्तैर्वसोकितेरशेषासमिकलेकसदनयथावि केकपापामोपारिविद्य
हष्टिभिना शुभपापग्रहदृष्टिभिरुद्दतिनिनयाकलिस्पवेनग्नाकलिशुद्धाद्याघवकलिया
योकलिकर्स्वाश्यायानुरालवनेभवतन॥ अथविवाहसदनसशुभाशुभदलस्माशुवि
वाहसप्ताधिपसाम्परहग्रहनेशुभेष्ठमपिलिलेषुधाभि॥ अर्थोपदशमिश्रसमेनस्टिहक
ष्ठहष्टनसरगनिपरेकं॥ रुद्धःअस्यार्थः विवाहसदनसषुधिपनसाधिलहहवाहदन
गोमेधःशुभग्रहैर्हष्टशुभरुवासाधा॥ तथाकुस्पोधिसबुभःशुभग्रहहजमप्पाधिसप्त
गास्यनदाशुभाभिर्विवाहसामिअयोनाया रातिशयस्यनर हविग्रशुभपापग्रहैः शुभ
हष्टवाशवराकस्पानअधानविवाहसामिअयोगा॥ अथशूरपापैर्विवाहसदनेयुनेह
ष्टवाप्रसाधिलोहहननयप्रसदीपरेरावर्षसत्रानविवाहसहस्राहार्दपाहुववान्वयो॥
सरोगारहरेवाशुभनग्याधिलोहहनेवाम्बअदाननानसिन्धविवाहेनेवभवनमयपयप

सद्भस्याशुभफलसमाहा। यथोधिपेनैव पनरोत्खेनेन पुनेदिने मघयणे सौविनाशः पापा
दिनेनस्याद्यथावित्ताभोजनक्षेत्र [illegible] न्सको मिला [illegible] सार्थः यथाधिपेयेपास
द्दस्यामि निमेपनरोत्खेनेन पापयत्रेद्दणड [illegible] सिद्धि [illegible] द्विनाशास्यात्।
किंवपापसंवेपनालिकस्य [illegible] सायः [illegible] नेद्दलिश्रन नेस्त्रेन [illegible]
गनेसत्तिशुभसर्वो [illegible] नाशास्यात्। [illegible] यथाः [illegible] शुभ्रफलसमाहा। शुभस्य
[illegible] शुभ [illegible] नेवासलानिने [illegible] पापफ
[illegible] यथा [illegible] साधिः [illegible] शुभ [illegible] सा
कन्यापि [illegible] शुभ [illegible] शुभ [illegible] निनेदसिद्धिः कलिय
[illegible] स्यात्। तथा [illegible] स्यात्। [illegible] शुभ
स्यात्। यथाः [illegible] योगस [illegible] स्यात्। [illegible]
सद्भस्याशुभफलसमा [illegible] सोस्य [illegible]
स्याद्धो [illegible] सिद्धि [illegible] सम्
[illegible] विवर्जितः [illegible] सर्वापि

जी.
क.
५८

[illegible]

न। कृष्ण त्र यरोग त्र य भय मस्ति रनि रे यो। स्म पो ये सदम स्य शुभा शुभ फल मा हा ग्रपो ल्ले
शुभ रहि ना य ल शुने दशा ग मा नौ। लो रं पो पे रं शुने च चित्र बिल येक यो रथी पाप।
शु क स र यो व शुभे य श्री सिद्धि त ल म्ब र्वं ध म्ना पा रोन। पश्चा दर्थे स म दू र्व च स रों।
कृ म्या स से ना कृ न्य यों ३ ४ ४ ७ शा च्छ: शु ष्णो। वा म ह मे शु ये न सा मि ना वा दर्ह शु ने वा ये ड
व नि न दा द शा ग मा न्य [illegible] सा क्र सौ। लो द न पा पा पा [illegible] रे दर्ह शु न वा चे न रा बि त्र
स्प ड स्य वि ल यं ना यो क्र यो न। प्र शी यं स द मे पा प शु क स स दर्ह व स्थि: शु भ त्रा दे द
व भ व नि न दा शु भ स्य शा सि शु भ त्र दे ता [illegible] पा पि ले य यो य स्थ ता नि म दा स वे ध ने स्वे
से वि न य के ना श ये २ [illegible] य त्र य र्व य ष्य य स्य स स म ह्व स्य ल सं हि न कु यो न। [illegible] वा
न्य य र नि [illegible] स द म शु भा शु भे दे ह न्या ने र्व क म न्या मि न हु न्ये व म दा शु भ फ ल म व ष्या
न। [illegible] त्र शु मि त्र फ त मा हु रि [illegible] दि [illegible] शु भि नि स ल रा शि ये न स य: मि त्र दु शा मि त्र
यो गा हु न मा नो य प: स्य त स्य [illegible] भा वो: य न स द म शु भ शु रे गा पा य त्र ह ग व ति श
र स्था पा शु र [illegible] य रा व प प नि न सा पि ड: प्रा त्रो: स का वा र्हे नि भे के ना। म स्का दे पे ने व
य: यो रें ता शु द्ध का नि र स्य र्थे श प न म रु मे शु भ न पा ये न वा मि त्र र स्था य प र्गे नि त रा सि त्र

नी. क. ५५

यांना इने मानो यत्रा स्त्रत्वसोमित्रयवइ्तसहपश्यतुभक्तुभफल्नमाहाणनाफिरहेत्तुन
शाम्बलक्साभस्तुवंयक्तिपुत्रसंयाः पापानि नेसाम्पत्वरोऽसुन्नातिमाकरःरवदेपुत्रा
स्नान्नायपश्चान्नमध्यश्रसायैःपुत्रसयपुत्रसहकेसानाम्ब्रभत्रदेः स्वामिनारहंपुनेवा
नहात्मानसपुत्रसत्नात्मपुत्राणस्त्रियं जिनेसावयक्तनिप्रादिपुत्रसहकेपापाणितेपाम
पहपुनेसोप्यपहेः पहेस्येवास्येकरोनित्रहायाकफलमनःप्रत्रसवधिनःरविपस्थान॥
स्नात्वायपुत्रसोमोमस्वनिः पुनःफनसहत्रसापुत्रभापुत्रभफलमाहात्माया विसेपायक
सेमरायेनाणायपुत्रसक्तनोत्रसीसेनकोसतेताःसहकेपत्राहेपुत्रसमलकोत्रभमिव
हपुत्रधमभस्नापयैः यदिपुत्रसहस्रेपापत्रदे पुंसेः पापः त्रह फलनेसराप पापांहेपुत्रा
सहस्रायोहेगानो त्रमिनि येसे स्नानेनानेवारुलिनराप्रत्रसनानाः श्रहेवर्षपवपासम
यपुत्रसहसायो यसूरा सूतौ ननकालेसनेपाः पैवमयावापोपत्रोभवति पुत्रसुभ
पहिमित्राणवहहपश्चहवतिनराष्पुत्रसलच्चोधमोमवनि॥ सप्तपुत्रभा पुत्रभपुत्रसह
मसाफलमाहात्म्यं विमुद्धीतिनपुत्रेपरिपुत्रे हहेनातसायक्तनिधनोवरमानसोल्व
पशोगतेन त्रमिमेलोत्वतसमयिकेभापाः पिनशरराहेपरदेवायानानन्यानुसापं

पिवेपि च सहमसत शुभग्रहेरोहितेन रष्टं शुभं वा शुभवा स्वामिना युक्ते दृष्टं सन्तान स्थाने च
येनोचर मानसो ऽथ यक लिपयोपि विसह मे स्वामि निरिता नो ऽमि निवेसे शुभं नाने खा।
तभोन गाहू स्म स्थान मिने समित्र सेन क्रूनसरि फयाभोच एनिन ज्ञापिचर शुहर गुपि
सेभमेष कवकेर नसमकरग शासेसनिपिना: पर हे पापानान: मरदे पापाना ना परदेपो
पा जप्यो सस्यो नाशोनरग भवेत ।। शुथउ नरपिपिन सहमस्था शुभफ समाह ।। शुभस्थ पा
सो ऽथलह ऽस्ट पागोगद प्रकापः प्रथमः यहास्थान।। पञ्चान्तलोविट निएण वीर्येना थेनपा
पाज्ञानय पामि छदि ॥५४॥ सुस्वार्थः पिनमस्य शुभग्रहहत रम्यस्थान पोगः चेहवामिचे
स्वनः पापग्रहयोगः चेद्र्वानियमुनः पापदह पानः चेद्दवलिन हा प्रथमवर्षे सवोडे मर
सयोगस प्रकापयि वद्वियं हास्थान।। पसाहे थानराडे शुहभवनिविदानि पामानितोनर
हिलोभवनी मथ्यो: नापोपिन स्वहमस्थ शुभाशुभफल माहे लिनिएणो वीर्ये पचदवावियो
यिकेबने सनि नृपानरात: सकापान मानप...मिहह: स्थान।। अथबवे धने सहमस्था शुभा
शुभफल माह।। बंधनाख्य सहमे शुने हिते स्वामिनान हितया ऽमि वेधनम: पापुवी हिलनु
मेलिवे पने पापनेम् पलिसे वियोधिमा ।।५५।। सुस्पार्थ: बंधन सहमे स्वामिना शुने हिमे शु

वी.
कं.
४.

नेरष्टे वा नरा संध ने कामा ग्रहस्थामि नो सितन्द्रु धन सह मे पाप ग्रहे तारष्टे शुभे वा नरा वेध नमे
पुनः वेधनमसि शुभः वे धनस्थ सह मस्थान स्था भिन्ने वा पाप ग्रह हूतेन मस्थोमित्र योगा श्रेमरा विशे
षतो वेध मस्थिनि॥ ग्रह योगो रव सह मस्थ शुभाशुभ फलम स्तु सिंहा रवा स्य सहमे शुभे दिने मा
सिन शुभा वेगात् स्वस्थ भवेत्॥ राजयोग रव यथा वरा मघा ग्या योगी सिन शुभे पर स्त्रि॥ ४४ ॥ का या
योग रव सह मे स्था सिना शुभ ग्रहे यो यन रष्टे वा नराः स्या बामये स्त्री स्व भामि स्थान॥ राजयोग रव य
थाः श्रे स्व गति स्व स्था तिते योगा मिः॥ योग रव सह मे पाप ग्रहे यो न रष्टे वा नरा पर स्था वेध का र
स्थि शिनिः नाया भारा॥ ग्रुध्य शुभः शुभाशुभ योग रव मा रा॥ शुभाशुभ रष्ट शुने स्वो श्रुन जे नमा
या वे धन मान ना रा श्र सर्वे विध मे च र मे शुभ मेत्यथा मे शुरु स्वा दन पा सु ला भा॥ शु स्था यो योग रव
स सह मे शुभ पा पग्रहे रष्टे शुने वा न वा ॥ स्वे सः पाप ग्रहे चे न्द्र न म स्थ मि स्त्र नै स रा सर्वे व धे स्वो
रेप न मा पो मान ना यो वि विध मे क रा निव रम व धे स्था म रा॥ योग रव सह मे शुभ ग्रह दृन मा
यामि स वे म रा स्थ स्व या र नाना मास्व सा भेव वि धेजे॥ अथ क मे सह मे स्थ शुभाशुभ फल मा
लक मे भा व स ह मा धि पा रा शुभेः स्था मि मा मम योगि स्था न सा न्वि ना हि म वा जि रा न भ मि सा
मदाः पाप रष्टि शुनि नी शुभ प्रदा॥ ४५ ॥ शुसा पो कर्मे भा क सह मे वन पो वा वि पो क मे भा

नै.
क.
९४

रूपयत्नि ३ चिमवान् नन्वश्रीपत्यादिपदनीनां सत्वेनकथमर्थलाभ्तवाम् चार्येश्र
माविनश्चश ३ पश्यतमितिइ पमनेपृक्ति विरुद्धं सनेतिरस्य ह्यणादानेमन्त्रीशकः ९४
श्रयस्य वर्णेनपदे केसेतानेजसमामिमाह) पद्म प्रथाविनमोवि पद्मी नीलबोदः कः।
निपास्तविषः विशह्किवपीमिकनेयथानेसंज्ञाविवेकेसदसावनेसं ८४ श्रुणापीरनत
श्वेनेन दैवतानपचाख्यापचनास्तीपारामातान्नेपस्यपं नीनीलबोदः श्रोपदिताद्
शोभाश्रुतेमीस्वांरत्नपेपञ्चः श्रुसैविप्रभृतःविपश्चितःपडितः श्रानिपास्तविषः वेद।
पास्तसंपन्नः संज्ञाविवेक संज्ञाविचारप्रथ्यमाचन भनवासकृथ्भूनेसदसावनेसं स।
इसदसन्नि ३ पकशास्त्रे श्रवेनेसः भूषणायसन्नम् श्रुवगपेसदर्द्दविचारस्य ॥ इतिश्रीदि
वाकरदैवतारश्रविपश्चनाथदैवज्ञविरचितेनीलकेठज्योतिविकृतं सेनाजेनेगान्धायायस
समाप्तिमगमत् ॥ ॐश्रीसंवत्॥